

SĀARUN WOODA

Sāarun Wooda tirerun gari sun sāmō wooda ye Isireliba ba swī ba ka Gusunō sāwa. Yāku kowoba ba təmbu wooda ye sāosi. Wooda ye, ya bu sāsimōwa gāa ni nu disi mō ka ni nu n̄ disi mō. Ya maa nēe, n weenē Isireliba ba n deere bu sere Gusunō susi.

Tire ten kpunaa

1. Yākunun wooda, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Wooda ye ba yi yāku kowobun sō, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye ya disi mō ka ye ya n̄ disi mō, wiru 11n di sere wiru 15.
4. Toranun yākunu, wiru 16.
5. Deerasiabu ka sāarun wooda, wiru 17n di sere wiru 27.

YĀKU NI ISIRELIBA BA KOO KO

Yāku dōo mwaararuginu

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sokā sāa win kuu bekurugii tēn mi ba ra nūn sān di.

² U nūn sāwa u nēe, a Isireliba sāwō a nēe, ben goo ù n kī u ne, Yinni Gusunō yākuru kua, u koo kpī u kete go, n̄ kun me yāaru.

³ N n yāku dōo mwaararugira yēro u mō ka kete, kete ye, ya ko n sāawa kete kinēru te ta n̄ alebu gaa mō. U koo yāku te kowa nēn sāa yerun kānnōwō, kpa u ka ne, Yinni Gusunōn durom wa.

⁴ U koo win nōma sāndiwa kete yen wiru wəllō ye ne Gusunō na wura yu ka win durum wukiri.

5 U koo ketε ye gowa nε, Yinni Gusunən wuswaaə nən kuu ten kənnəwə. Aronin bibu be ba sāa yāku kowobu, beya ba koo yen yem sua kpa bu mu yēka bu ka yāku yee ten nəo bōka sikerena.

6 Yen biru ba koo sabé te kokuwa kpa bu ten yaa bōtiri.

7 Yāku kowo bera ba koo yāku dāa yi yi kpa bu dōo doke.

8 Dōo wi səəra ba koo ye kpuro doke ka yen wiru ka yen gum.

9 Ba koo yen bəsə yānu ka yen wəbunu kpuro teawa kpa yāku kowobu bu ye kpuro dōo doke. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararuginu nìn nubura koo nε, Yinni Gusunə dore.

10 Goo ù n maa yāku dōo mwaararugiru mò ka yāaru, n̄ kun mε ka boo, yāa kinəra u koo go, n̄ kun mε boo kinəru te ta n̄ alebu gaa mə.

11 U koo tu sakawa yāku yerun sōo yēsan nəm geu gia Yinni Gusunən wuswaaə kpa yāku kowobu bu ten yem sua bu yēka yēka bu ka yāku yerun nəo bōka sikerena.

12 U koo yaa ye bōtiriwa kpa u kpēe yāku dōo səə ka yen wiru ka yen gum sannu.

13 U koo yen bəsə yānu ka yen wəbunu sua u teawa, kpa yāku kowo u ye kpuro sua u dōo doke, yu dōo mwaara mam mam. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tēn nubura koo nε, Yinni Gusunə dore.

14 Goo ù n yāku dōo mwaararugiru mò ka gunəsu, kparukona u koo ka tu ko, n̄ kun mε totoberənu.

15 Yāku kowo u koo ka gunə ge na yāku yerə. Kpa u gen wiru burə kpa u gen yem yēka yēka yāku yee ten yēsəə.

¹⁶ U koo gen sansu wukiriwa kpa u gen yɔ̄oru wĩa u kɔ̄ yāku yerun sɔ̄o yari yero già mì ba ra torom wiſi.

¹⁷ Kpa u gu bera besi yiru u kun sɔ̄siane. Yen biruwa u koo gu dɔ̄o kpɛ̄e, kpa gu dɔ̄o mwaara. Ya ko n sāawa yāku dɔ̄o mwaararugiru tèn nuburu ta koo ne Yinni Gusunɔ̄ dore.

2

Yāku ni ba kua ka dīa binnu

¹ Goo ù n kĩ u Yinni Gusunɔ̄ yākuru kua ka win dīa binnu, soma u koo sua, u mu burina ka gum ka sere turare ye ba ra dɔ̄o doke yāku yero.

² U koo ka ye dawa Aronin bibun mi be ba sāa yāku kowobu. Ben turowa u koo som men nɔ̄m wɔ̄o teeru səka u doke yāku yerun wɔ̄llɔ̄ ka turare ye kpuro kpa u dɔ̄o doke. Yera ya koo de Gusunɔ̄ u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dɔ̄o mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunɔ̄ dore.

³ Som me mu tie mu ko n sāawa Aroni ka win bibugim. Mu kuawa mi dīa d̄eeranu, domi ba ka nu Yinni Gusunɔ̄ yākuru kua.

⁴ À n Yinni Gusunɔ̄ yākuru kuamme ka kira ni ba wɔ̄owa, kaa nu kowa ka som me ba gum yēka n̄ kun me me ba ka gum burina ba n̄ seeyatia doke.

⁵ Bà n koo yāku te kon na ka kira ni ba sɔ̄nwa, ba koo nu kowa ka som buu te ba burina ka gum, seeyatia sari.

⁶ Yen biru ba koo nu muririwa kpa bu gum yēka nin wɔ̄llɔ̄. Ya ko n sāawa yākuru.

⁷ Bà n koo yāku te kon na, ka kira te ba koo wɔ̄, ba koo tu kowa ka som buuru te ba burina ka gum.

8 Ba koo ka yāku kirə te dawa Yinni Gusunən sāa yerə. Kpa u tu yāku kowo wē u ka tu da yāku yerə.

9 U koo ten garu mura te ta koo de Yinni Gusunə u n yēro yaaye kpa u tu dōo doke yāku yee ten mi, kpa tu dōo mwaara. Ta ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tēn nubura koo Yinni Gusunə dore.

10 Kira ni nu tie, Aroni ka win biba ba ni mə. Nu kuawa mi dīa deeranu domi ba ka nu Gusunə yāku dōo mwaararugiru kua.

11 Kira ni ba koo ka yāku dōo mwaararugiru ko kpuro, bu ku raa nu seeyatia doke, bu ku raa maa nu tim doke.

12 Kaa kpī a ka wunen dīa gbiikinu Yinni Gusunə naawa. Adama a n ka nu yāku dōo mwaararuginu mò yāku yerə.

13 Dīa ni a ka yākuru mò kpuro, kaa nu bōru dokewa. A ku duari a kun tu doke. Domi bōru ta sāawa wunə ka Gusunən arukawanin yīreru. Yen sōna ba ko n da tu doke yākuru baatere səə.

14 I n kī i ka bēen gberun dīa gbiikinu na Yinni Gusunən mi, i ko i nu səmewa kpa i nu nam i sere ka na.

15 Kpa i ka nu gum burina, i turare səndi nin wollo. Ya ko n sāawa yākuru.

16 Yāku kowowa u koo som mē mu sāa Gusunəgim dōo doke ka sere maa turare ye. Yera ya koo de Gusunə u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru Yinni Gusunən sō.

3

Siarabun yākunu

1 Goo ù n siarabun yākuru mò Yinni Gusunən mi ka kete kineru, ñ kun me ka kete nia, yen ye u wa kpurowa u koo ka na, ya kun gesi alebu mō.

2 U koo win nōmu səndiwa kete yen wiru wəllə kpa u ye saka kuu ten kənnəwə mi ba ra Yinni Gusunə sā. Kpa yāku kowo Aronin bibu bu yen yem yēka bu ka sāa yerun nōo bəka sikerena.

3 Wee ye ba koo Yinni Gusunə dōo dokeə, yera gum me mu bəsə yānu tēke,

4 ka gabu swii yiru ka yin gum me mu yi tēke yēsi yēsikə, ka yen buro ge ga yen woru wukiri. Ba koo gu wīawa ka gabu swii sannu.

5 Yāku kowoba ba koo ye kpuro dōo doke yu dōo mwaara ka yāku dōo mwaararugiru sannu. Ya ko n sāawa yāku tēn nubura koo Yinni Gusunə dore.

6 Goo ù n siarabun yākuru mò ka yāaru, yāa te u wa kpurowa u koo ka na, baa ñ n nirun na, ta kun gesi alebu mō.

7 N n yāa kpendum na, u koo ka tu dawa Yinni Gusunən wuswaa.

8 Kpa u win nōma səndi ten wiru wəllə u sere tu saka Yinni Gusunən kurun kənnəwə. Saa yera yāku kowobu ba koo ten yem sua bu yēka bu ka yāku yee ten nōo bəka sikerena.

9 Wee ye ba koo Yinni Gusunə dōo dokeə, yera ten gum, ka ten siru kpuro te ba koo bura sāa ten gabu wāan di, ka gum me mu bəsənu wukiri,

10 ka ten gabu swii, ka ten gum me mu wāa yēsəao ka ten buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

11 Yāku kowo u koo ye kpuro dōo dokewa yāku yerə, kpa ya n sāa yāku dōo mwaararugiru Yinni Gusunən sō.

¹² Goo ù n maa ka boo yākuru mò, u koo ka gu dawa Yinni Gusunən wuswaaø.

¹³ U koo win nōma səndiwa boo gen wiru wəllə kuu ten kənnəwə, kpa u sere gu saka. Kpa yāku kowobu bu gen yem sua bu yēka yāku yerun nōo bəkəø bu ka sikerena.

¹⁴ Wee ye ba koo Yinni Gusunə dōø dokeə, yera gum mē mu gen bəsə yānu tēke,

¹⁵ ka gabu swii yiru ka gum mē mu yi tēke ka gen buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹⁶ Yāku kowowa u koo ye kpuro dōø doke mu dōø mwaara. Kpa ya n sāa yāku dōø mwaararugiru tēn nubura koo Yinni Gusunə dore.

Yen gum kpuro mu ko n sāawa Yinni Gusunəgim.

¹⁷ Yen sōna baa ñ n saa yeren na, mi i wāa kpuro, i wooda yeni mēm nōwə sere ka baadommaø, yera i ku yaa gum di, i ku maa yen yem di.

4

Toranun yākunu

1. Yāku kowo tonweron

toranun yākuru

¹ Yinni Gusunə u Məwisi sōøwa u nēe,

² a Isireliba wooda yeniba sōøwə a nēe, goo ù n Yinni Gusunən wooda gaa tora u kun yē, wee ye u koo ko.

³ N n yāku kowon na u tora, ma win tora te, ta Isireliba kpuro torasia, u koo ka kēte kine kpəmbu nawa ge ga ñ alebu gaa mō, u go u ka win tora ten suuru wa.

4 U koo ka kete ye dawa Yinni Gusunən kurun kənnəwə, kpa u win nəma səndi yen wiru wəllə u sere ye saka Yinni Gusunən wuswaaø.

5 Yen biru kpa u yen yem sua u ka da kuu ten səewə.

6 U koo ka mu win niki bia dekawə, kpa u mu yēka nən nəeba yiru kuu ten beku kare ten bera già Yinni Gusunən wuswaaø.

7 Yen biru u koo yem mē yēka kpakoro tēn mi ba ra turare dōo doken kāanə te ta wāa kuu ten səewə, kpa u men sukum wisi yāku yerun temə te ta wāa kuu ten kənnəwə.

8 U koo yaa yen gum kpuro wuna mē mu wāa bəsə yānu səo,

9 ka yen gabu swii, ka gum mē mu gabu swii yi wukiri yēsi yēsikəø, ka buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

10 Ye ba ra wīe bà n siarabun yākuru mō gesi, yera ba koo maa wīa yeni səo. Yen biru yāku kowo tənwerowa u koo ye dōo doke yāku yerun wəllə.

11-12 U koo ye ya tie kpuro gurawa u ka da sansanin biruə mi ba gəsa ba n da yāku dōo mwaararugirun torom kube. Miya u koo yen gəna ka yaa ye ya tie kpuro dōo doke torom men wəllə, ka yen wiru ka yen wəbunu ka yen bəsə yānu.

2. Yāku te ba koo ko

Isireliba kpuron torarun sə

13 Isireliba kpuro bà n Gusunən wooda gaa sara ba ñ ka baaru, ba torawa mi.

14 Adama bà n tuba ma ba torawa mi, ba koo naa kine kpembu gowa bu ka ben tora ten suuru kana. Ba koo ka naa kine te dawa Yinni Gusunən kurun kənnəwə.

¹⁵ Kpa Isireliban wirugibu bu ben nōma sōndi naa yen wiru wəllə kpa ben turo u ye saka Yinni Gusunən wuswaa.

¹⁶ Yāku kowo tənwerowa u koo yen yem fiiko sua u kə da kuu ten mi.

¹⁷ Saa ye səəra u koo yem me deka ka win niki bia kpa u mu yēka nən nəəba yiru kuu ten beku kare ten deedeeru.

¹⁸ Yen biru, kpa u maa kpakoro tən mi u ra turare dəo doken kāanu yem yēka. Yem me mu tie, kpa u mu wisi yāku yerun temə te ta wāa kuu ten kənnəwə.

¹⁹ Yen biru u koo yaa yen gum kpuro sua u dəo doke yāku yerun wəllə.

²⁰ Nge me u raa kua win tiin torarun sō, nge meya u koo ko Isireliba kpuron tora ten sō kpa Gusunə u sere bu suuru kua.

²¹ Yen biru kpa u ka yaa ye ya tie da sansanin biruə kpa bu ye doke dəo səə nge me ba raa kua wi, yāku kowon torarun sō. Yāku te, ta sāawa Isireliba kpuro bu ka ben torarun suuru wa.

3. Yāku te Isireliban wirugii

u koo ko win torarun sō

²² Isireliban wirugii goo ù n Gusunən wooda gaa sara u ñ ka baaru, u torawa mi.

²³ Adama ù n tuba ma u tora, boo kinera u koo go te ta ñ alebu gaa mə u ka yākuru ko. Kpa Gusunə u nūn win tora te suuru kua.

²⁴ U n ka boo ge na, u koo win nōma sōndiwa boo gen wəllə kpa u gu saka mi ba ra yāku dəo mwaararuginun yaa sake. Yāku te, ta sāawa torarun suurugiru.

25 Yāku kowo wi, u koo ka win niki bia yem me dekawa kpa u mu yēka yāku yerun kāanu sōo. Yem me mu tie, kpa u mu wisi yāku yee ten temo.

26 U koo yaa yen gum kpuro suawa u dōo doke nge me ba ra siarabun yākuru ko. Nge meya yāku kowo tōnwero wi, u koo ko u ka wirugii win torarun suuru kana. Saa ye sōo, Gusunō u koo nūn tu suuru kua.

4. Yāku te ba koo ko

tōn diron torarun sō

27 Tōn diro goo ù n Gusunōn wooda gaa sara u n̄ ka baaru, u torawa mi.

28 Adama ù n tuba ma u torawa, boo niu ge ga n̄ alebu gaa mōwa u koo ka yākuru ko Gusunō u ka nūn win toraru suuru kua.

29 U koo win nōma sōndiwa boo gen wiru wōlō kpa u gu saka mi ba ra yāku dōo mwaararugirun yaa sake.

30 Yen biru, yāku kowo u koo na u yem me deka ka win niki bia, kpa u mu yēka yāku yerun kāanō, kpa u yem me mu tie wisi yāku yee ten temo.

31 Yen biru, ba koo yaa yen gum kpuro wīawa nge me ba ra siarabun yākurugim wīe. Kpa yāku kowo u mu dōo meni, kpa men nuburu tu Yinni Gusunō dore. Nge meya yāku kowo wi, u koo ka toro wi suuru kana. Saa ye sōo, Gusunō u koo nūn suuru kua.

32 Toro wi, ù n maa kīn na, u ka yāa kpēndu yākuru ko, yāa nira u koo ka na u go, te ta n̄ alebu mo, u ka win torarun suuru wa.

33 U n kī u tu go, u koo win nōma sōndiwa ten wiru wōlō kpa u tu saka mi ba ra yāku dōo mwaararugirun yaa go.

³⁴ Yen biru yāku kowo u koo yēm mē dēka ka win niki bia u mu yēka yāku yerun kāano. Yēm mē mu tie kpa u mu wisi sāa yee ten temo.

³⁵ Yen biru u koo yen gum wīawa nge mē ba ra siarabun yākurugim wīe. Yāku kowowa u koo mē kpuro dōo doke ka yāku dōo mwaararugiru sannu. Nge mēya yāku kowo wi, u koo ko u ka toro wi suuru kana. Saa ye sōra Yinni Gusuno u koo nūn win tora te suuru kua.

5

5. Tora bwese bwesekan

yākunu

¹ Su tē nēe, goo u bōrua ma u koo seeda di gāa ni u wan sō, adama u n̄ gerua ye u wa, n̄ kun mē ye u yē. Saa ye sōo, yēro u torawa mi.

² Su tē kpam nēe, goo u gāanu baba ye ya disi mō u kun ka baaru, aa, yaa sabe te ba ku ra din gora? N̄ kun mē gbeeku yaa ye ba ku ra din gora? N̄ kun mē yaa ye ya ra kabirin gora? Saa ye sōo, yēro u disi duurawa mi.

³ Su maa tē nēe, goo ù n̄ win winsim baba wi u disi gēe mō yi yi koo nūn tia, n̄ deema u n̄ yē, ma u ra ye tuba, yēro u torawa mi.

⁴ Toraru garu wee maa. Su tē nēe, goo u bōrua u win winsim kōsa kua n̄ kun mē u nūn gea kua, u n̄ bewisika, ù n̄ deema gari yi, gari giriya u gerua, yēro u torawa mi.

⁵ Goo ù n̄ tora nin garu kua, u koo yen tuuba kowa.

⁶ Adama u sere tora ten suuru wa, u koo yāa niru n̄ kun mē boo niu gowa u ka Yinni Gusuno yākuru

kua. Yen biru yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi, kpa u sere win torarun suuru wa.

6. Bwēεbwēεbun

toranun yākuru

⁷ Goo ù kun kpē u yāa niru ñ kun mε boo niu wa u ka torarun yākuru ko, u koo kpī u kparukonu yiru ñ kun mε totoberenu yiru kasu. Gunə gen teuwa ba koo ka torarun yākuru ko. Kpa bu maa ka teu geni yāku dōo mwaararugiru ko.

⁸ Ba koo gina yāku kowo wi gunə ge wēwa ge ba ka torarun suuru kanabu na mi, kpa u gen wīru bua u kun sōsie.

⁹ Kpa u gen yem deka u yēke yāku yerun nōo bōkaō, mε mu tie kpa u wisi ten temō. Ya ko n sāawa torarun yākuru.

¹⁰ Yen biru yāku kowo u koo gunə yiruse sua nge mε wooda ya gerua u ka yāku dōo mwaararugiru garu ko. Kpa u nùn suuru kanabun wororu koosi. Nge meya Gusunə u koo ka yēro suuru kua.

¹¹ Goo ù kun kpē u kparukonu yiru ye wa, ñ kun mε totoberenu yiru ye, u ka som buuru kilo nne na u ka yākuru ko kpa u ka win torarun suuru wa. Adama u ku mu gum doke, u ku maa mu turare doke, domi u ka mu nawa u ka win torarun suuru wa.

¹² U koo ka som mε dawa yāku kowon mi kpa yāku kowo wi, u men nōm kure teeru sōka u dōo doke mi ba ra yāku dōo mwaararugiru ko. Som nōm kure tee te, ta koo de Yinni Gusunə u n yēro yaaye. Yāku tera ta koo de u win torarun suuru wa.

¹³ Saa ye sōo, yāku kowo wi, u koo wi u tora suuru kanabun wororu koosi. Kpa Gusunə u nùn win torarun suuru kua.

Kpa yāku kowo u mε mu tie sua win tiin sō, nge gberun dīanun yākunu.

Yāku ni ba ra ka toranu sōmε

¹⁴ Yinni Gusunō u Mōwisi sōowa u nεe,

¹⁵ goo ù n gāanu nēni ni n weenε u Yinni Gusunōn wε, ma u n yē ma Yinni Gusunōgina, wee ye u koo ko win tora ten sō. Kaa nūn yāa kinεru te ta n alebu gaa mōn geeru burawa te u koo kasu u ka na u ka torarun sōmbun yākuru ko. Kaa ten gee te burawa ka sii geesun gobi yi ba ra di Yinni Gusunōn kuu bekurugirō.

¹⁶ Kpa u ka gāa ni u nēni mi na. Yen biruwa u koo maa ka nin bōnu nōobusen tia na. Yāku kowowa u koo ye wε. Yāku kowo wiya u koo nūn torarun yākuru kua, kpa u sere suuru wa.

¹⁷ Goo ù n Yinni Gusunōn wooda gaa sara, baa u kun yē, u torawa mi. Yen torara ko n nūn wāasiwa.

¹⁸ Yen sō, u koo ka yāa kinεru te ta n alebu gaa mō dawa yāku kowon mi, win tora ten sō nge mε n weenε u kēsia. Kpa yāku kowo u nūn suuru kanabun wororu koosi. Saa ye sōora Gusunō u koo nūn suuru kua.

¹⁹ Ya ko n sāawa torarun sōmbun yākuru. Domi yēro u Yinni Gusunō torariwa.

²⁰ Yinni Gusunō u kpam Mōwisi sōowa u nεe,

²¹ goo ù n win winsim weesu kua gāa ni u nūn berusie sōo, n kun mε u bōkura, n kun mε u gbēna, n kun mε u kawa,

²² n kun mε u gāanu dōba ma u siki, n kun mε u bōri weesugii kua,

²³ tōnu win bweseru u Yinni Gusunō torariwa mi. U koo gāa ni u gbēna mi wesia, n kun mε ni u

kawa mi, ñ kun mε ye ba nùn berusia mi, ñ kun mε ye u dəba ma u siki,

²⁴ ñ kun mε yèn bɔ̄ri u kua mi. Adama n ñ mɔ ye təna u koo wesia. U koo maa yen bənu nɔ̄obusen tia kəsiawə dəma te u koo win torarun səmbun yākuru ko.

²⁵ U koo ka yāa kinəru dawa yāku kowon mi, te ta gāa nin gobin saka tura bu ka ye Yinni Gusunə yākuru kua.

²⁶ Yinni Gusunən wuswaaora yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi. Yen biru Gusunə u koo yēro suuru kua, baa ñ n məren na win torara nε.

6

Yākunun woodaba

1. Yāku dɔ̄o mwaararugii

te yāku kowobu ba ko n da ko

¹ Yinni Gusunə u Məwisi sɔ̄owa u nεε,

² a Aroni ka win bibu wooda yeni wēeyə a nεε,
wee ye ya sāa yāku dɔ̄o mwaararugirun wooda.

Ten yāku yaa ya ko n wāawa dɔ̄o səo wɔ̄ku giriru,
kpa bu ku de dɔ̄o wi, u gbi sere yam mu ka sāra.

³ Yen biru yāku kowo u koo win tako sebewa ka
win sokoto kpiriru kpa u yāku dɔ̄o mwaararugii
ten torom gura u yi yāku yee ten bəkuə.

⁴ Yen biruwa u koo win yāa ni pota kpa u kpaanu
doke u sere torom mε sua u ka yari sansanin di.
Kpa u ka mu da yam mi ba gəsa mən sɔ̄ u yi mi.

⁵ Dɔ̄o wi u mwaaramə yāku yee ten mi, ba ñ koo
de u gbi pai! Bururu baatere yāku kowo u ko n da

tu dāa dokewa. Yen wəlləwə u koo yāku yaa səndi ka sere siarabun yāku gum.

6 Dōo u ko n wāawā yāku yee te səə sere ka baadommaə, ba n̄ koo de u gbi.

2. Yākuru te ba ra ko

ka gberun dīanu

7 Yāku te ba ra ko ka gberun dīanun wooda wee.

Aronin biba ba ko n da ka tu de yāku yero Yinni Gusunən wuswaaə.

8 Kpa ben wi u yākuru mō dəma te, u som nəm kure teeru səka mə ba ka yākuru na mə ba gum wisi, ka turare kpuro, kpa bu ye kpuro mənna bu dōo doke kpa ten nuburu tu Gusunə dore kpa u n yēro yaaye.

9-10 Som mə mu tiara Aroni ka win biba ba koo mə di. Yera ya ko n sāa begia yāku dōo mwaararugiru səə. Adama ba koo mu diwa Yinni Gusunən kuu bekurugirun yaaraə. Ba n̄ mə pēe seeyatia dokemə. Ya sāawa nənəm nge yāku te ba kua bu ka torarun suuru wan dīanu, n̄ kun mə te ba ra ka toraru səmən dīanu.

11 Aronin bii tən durə baqwurewə u koo dīa ni di. Yeni ya ko n sāawa wooda win bibun bweseru səə sere ka baadommaə. Tən tuko wi u koo nu baba kpuro u koo gbiwa.

12 Yinni Gusunə u kpam Məwisi səəwə u nəe, yāku te Aroni ka win bibu ba koo Yinni Gusunə kua wee.

13 Bə n Aroni ka win bibu tusia mə ba kua nən yāku kowobu, sāa dəma ten diya ba ko n da som kilo ita ka yākuru ko tōo baatere, tia ka bənu bururu, yoka maa tia ka bənu.

¹⁴ Ba koo som me mōmwā buturu buturu, kpā bu me sōme siru sōo ka gum, kpā men nuburu tu nε, Yinni Gusunə dore.

¹⁵ Yāku kowo wi ba gum tāre ba gəsa Aronin bibu sōo u ka nūn kəsire ko, win tii u koo tu kowa. Ya ko n sāawa wooda sere ka baadommao nε, Yinni Gusunən sō. Ba koo som me dōo dokewa kpuro.

¹⁶ Yāku te yāku kowon tii u kua, ba koo de tu dōo mwaarawa mam mam, ba n̄ koo tu di.

3. Yāku te ba koo ko

bu ka suuru kana

¹⁷ Yinni Gusunə u maa Məwisi sōwā u nεε,

¹⁸ a Aroni ka win bibu sōwā a nεε, yāku te ba koo ko bu ka suuru kanan wooda wee.

Yam mi ba ra yāku dōo mwaararugirun yāku yaa sake, miya ba koo yāku tenin yaa saka. Ya ko n sāawa gāa dēerantu.

¹⁹ Yāku kowo wi u koo yāku te ko wiya u koo ye di. U koo ye diwa yam dēeramə, kuu ten yaarao.

²⁰ Tən tuko wi u koo yāku yaa ye baba kpuro u koo gbiwa. Yāku yaa yen yem mù n wisi win yaberə u koo tu teawa yam dēeram mi.

²¹ Bā n tu sawa wekeru sōo te ba kua ka səndu, ba koo weke te kərawa. N n maa weke te ba kua ka sii gandun na, ba koo tu teawa sāa sāa ka nim.

²² Yāku kowo tən durə baawurewa u koo kpī u tu di domi ta sāawa dīa dēerantu.

²³ Adama ba n̄ koo torarun yāku yaa tem tēn yem ba ka dua sāa yero. Ba koo ye dōo dokewa yu dōo mwaara mam mam.

4. Yāku te ba ra ko

bu ka toraru səmə

¹ Yinni Gusunə u Məwisi sə̄wa u nəε, yāku te bəra ko bu ka toraru səmen wooda wee.

Yāku te, ta ko n sāawa yāku deeraru.

² Mi ba ra yāku də̄o mwaararugirun yaa sake, miya ba koo maa ten yaa saka, kpa bu yaa yen yem yēka yāku yerun nə̄o bəkəə bu ka sikerena.

³ Yaan mi ba koo ka Yinni Gusunə yākuru kua wee, yera yen gum kpuro, ka yen siru ka bəsə yānun gum,

⁴ ka yen gabu swii yiru, ka gum mə mu yi təke yēsi yēsika, ka yen buro ge ga woru wukiri.

⁵ Yāku kowo u koo ye kpuro də̄o dokewa yāku yerə Yinni Gusunən sə̄. Yāku te, ta sāawa te ta koo toraru səmə.

⁶ Yāku kowo tə̄n durə baawurewa u koo tu di. Ba koo tu diwa yam deeramə domi ta sāawa dīa deəranu.

⁷ Yen wooda ye, ya sāawa tia ka torarun yākurugia. Yāku kowo wi u yāku te kua, wiya u yen yaa mə.

5. Ye ya ko n sāa

yāku kowobugia

⁸ Goo ù n yāku də̄o mwaararugiru kua, yāku kowo wi u nùn tu kua wiya u ten gəna mə.

⁹ Yāku te bə kua ka gberun dīanu bə wə̄wawa? Aawo, bə sənwawa? Yāku kowo wi u tu kua wiya u tu mə.

¹⁰ Adama ni bə ka gum burinə ka ni bə n̄ yeesie, bə koo nu Aronin bibu bənu kuawə.

6. Siarabun yākuru

¹¹ Siarabun yākurun wooda wee.

12 Goo ù n siarabun yākuru mō, u koo kira bwe-senu ita kowa. U koo gbiikinu ko ka gum nu kun seeyatia mō, kpa u yirusenun som gum yēka nu kun seeyatia mō, kpa u itasenun som burina ka gum u sōme.

13 Kira nin biru, u koo pēē ye ba seeyatia doke sosi mi, ka sere win siarabun yākunun yaa.

14 Ba koo yāku dīa nin baaniren sukum suawa wollo bu Yinni Gusunō sōssi. Yera ya ko n sāa wi u yēm yēkaginu.

15 Dōma te ba siara bin yākuru kua, yen dōma tera ba koo ten yaa di, ba n̄ koo de ten yaa yu yam sāra.

16 Adama goo ù n yākuru kua u ka win nōo mwēeru yibia n̄ kun mē win tii ù n gōru doke u ka nē, Yinni Gusunō kēru wē, u koo kpī u ten yaan sukum di yen tōo te, kpa u sukum yi sere sisiru.

17 Adama yā n maa wure ya tiara sōo itaseru ba koo ye dōo meniwa.

18 Goo ù n siarabun yāku yaa ye ya tiara sere sōo ita tema, Gusunō kun maa yēron yāku te mwaamō. U win yākuru garisiwa mi kam domi yaa ye, ya disi duura. Wi u maa ye tema, yēro u torawa mi.

19 Meyā bà n maa ka yāku yaa gāanu baba ni nu disi mō, ba koo ye dōo meniwa, ba n̄ ye dimō.

Wi u kun disi mō, wiya koo yāku yaa tem,

20 adama goo ù n wāa disi gēe sōo u ka siarabun yākuru dimō te ba Yinni Gusunō kua, ba koo yēro girawa win tōmbun suunu sōon di.

21 Goo ù n maa tōnu baba wi u disi mō, n̄ kun mē yaa gaa ye ya sāa seseru, n̄ kun mē gāanu ganu ni nu disi mō, ma u ka siarabun yākuru di te ba Yinni Gusunō kua ba koo yēro girawa win tōmbun suunu sōon di.

Wooda Isireliban sō

²² Yinni Gusuno u maa Mōwisi sōwa u nēe,

²³ a Isireliba sōwa a nēe, bu ku yaa gaan gum di nge yāaru n̄ kun mē kete, n̄ kun mē boo. Bu ku yen gaan gum di.

²⁴ Sabe te gbeeku yaa ya go, n̄ kun mē te ta gu, i ko i kpī i ka ten gum gāanu ko. Adama i n̄ mu dimō.

²⁵ Goo ù n yākurun yaan gum di mē ba ka Yinni Gusuno yāku dōo mwaararugiru kua, ba koo yēro girawa wigibun suunu sōen di.

²⁶ I ku guno gagun yēm di n̄ kun mē yaa gaa, baa mi i da kpuro.

²⁷ Wi u mu di, ba koo yēro girawa win təmbun suunu sōen di.

²⁸ Yinni Gusuno u Mōwisi sōwa u nēe,

²⁹ a Isireliba wooda yeni wēeyo a nēe, goo ù n̄ ne Yinni Gusuno siarabun yākuru kuammē, u koo wunawa ye ya sāa negia.

³⁰ Win tiiwa u koo ka ne, Yinni Gusuno yen gum ka yen guro guroru naawa u kpara nēn wuswaaō.

³¹ Yāku kowowa u koo yen gum mē dōo doke yāku yero. Adama yaa guro guro te, ta ko n̄ sāawa Aroni ka win bibugiru.

³² Yāku yaa yen nōmu nōm geuguu ga ko n̄ maa sāawa Aroni ka win bibuguu.

³³ Yaa nōmu ge, ga ko n̄ sāawa Aronin biiguu wi u yēm yēka ma u yaa gum mē doke yāku yero.

³⁴ Yaa nōmu ge, ge ba man sōsi, ka yen guro guro te ba kpara nēn wuswaaō sanam mē ba siarabun yākuru mō mi, yera ya ko n̄ da n̄ sāa Aroni ka win bibugia sere ka baadommaō.

³⁵ Yāku dōo mwaararuginu sō, yeniwa ya ko n̄ sāa Aroni ka win bibugia dōma tēn di ba koo bu

gum tāre bu ka ko yāku kowobu.

³⁶ Wooda yera Yinni Gusunō u Isireliba wēemō bu ka Aroni ka win bibu yaa ye wē saa dāma tēn di ba bu gum tāre bu ka ko yāku kowobu. Ba ko n da bu ye kuewa sere ka ben bibun bweserō.

³⁷ Nge meya ba ko n da ko bā n yāku dāo mwaararugiru mō, n̄ kun me bā n yākuru mō ka gberun dīanu, n̄ kun me bā n torarun yākuru mō, n̄ kun me bā n yākuru mō te ba ra ka toraru sōme, n̄ kun me te ba ra ko bu ka tēnu gum tāre u sere sōmburu tore, n̄ kun me bā n siarabun yākuru mō.

³⁸ Yinni Gusunōwa u Mōwisi wooda yeni wē gbaburō, Sinain guurō, tōo te u bu wooda wē bu ka nūn yākunu kua.

BA YĀKU KOWO GBIIKOBU TUSIA KA WORORU

8

*Woro te ba koo ko
yāku kowobun sō bu sere*

sōmburu tore

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nēe,

²⁻³ a Aroni ka win bibu sokuo Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō. Kpa a de bu ka ben yāku yānu na ka gum me ba ra gāanu tāre bu ka nu gəsi Yinni Gusunōn sō ka naa kinē te ba koo ka torarun yākuru ko ka yāa kinenu yiru ka bire te ta pēe mō ye ba n̄ seeyatia doke. A maa Isireliba kpuro mēnno mi.

⁴ Ma Mōwisi u Yinni Gusunōn gari yi wura u Isireliba kpuro mēnna sāa yee ten kōnnō mi.

⁵ Ma u bu sōwa u nēe, wee ye Yinni Gusunō u gerua su ko.

6 Ma u dera Aroni ka win bibu ba na u bu wobura.

7 Ma u Aroni win tako sebusia ka sēkatia ye, ka yabe boogugii te, ka yabe tarakpe ge, ge u gbinisi yabe boogugii te səo ka gen sēkatia.

8 Ma u bəo bara ye səndi win tororu wəllə. Ma u urimu ka tumimu doke bəo bara yen səowə.

9 Ma u dawani ye bəkuə win wirə. Ma u wuran batani ye mani nge mε Yinni Gusunə u nùn səowa.

10 Məwisi u gum mε sua u sāa yee te yēka ka ten dendiyānu kpuro, ma ta kua nənəm Yinni Gusunən səs.

11 Ma u mu yēka nən nəeba yiru yāku yerun wəllə, ka ten dendiyānu ka boo sii ganduguu ge, ka gen yōratiiyə, ye kpuro ya n ka sāa Gusunən kuu bekurugirugia.

12 Ma u Aroni gum mε tāre wirə u ka nùn wuna nənəm u ko yāku kowo.

13 Yen biru Məwisi u maa Aronin bibu soka u bu takoba dokea ka sēkatii ka furəsu nge mε Yinni Gusunə u nùn səowa.

14 Məwisi u maa ka naa kinəru na te ba koo ka torarun yākuru ko. Ma Aroni ka win bibu ba ben nəma səndi naa kinə ten wiru wəllə.

15 Ma Məwisi u ye saka u yen yem deka ka win niki bia u təeni yāku yerun kāanu wəllə ka sere maa ten nəo bəkaə u ka sikerena. Nge meya u ka kuu te dəerasia. Ma u maa yem yēka kuu ten temə. Nge meya u ka kuu te kua nənəm tēn mi ba ko n da toranun yākuru ko.

16 Ma u yen gum mε sua mε mu bəsə yānu tēke ka yen buro ge ga woru wukiri ka yen gabu swii yiru ye, ka yin gum sannu. Ye kpurowa u dəo doke yāku yerun wəllə.

17 Adama u naa kinε ten tii ka ten bisu ka ten gəna yarawa təowə u dəo doke nge mε Yinni Gusunə u nùn səəwə.

18 U maa ka yāa kinεru na yāku dəo mwaararugirun sō. Ma Aroni ka win bibu ba ben nəma səndi yāa ten wiru wəllə.

19 Ma Məwisi u tu saka u ten yəm yəkə u ka yāku yee ten nəə bəka sikerena.

20 Ma u yāa ten yaa bəəra, yen biru u ten wiru dəo doke ka ten gum ka yaa ye u murura mi.

21 Ma u ten nuki ka ten kəri tea ka nim. Ma u yāa kinε ten yaa doke dəo səə yāku yerus wəllə u ka yāku dəo mwaararugiru kua nge mε Yinni Gusunə u gerua. Ma yāku ten nubura Yinni Gusunə dore.

22 Yen biru u maa ka yāa kinεru yiruse na te ba koo ka Aroni ka win bibu tusia ma ba sāa yāku kowobu. Aroni ka win bibu ba ben nəma səndi yāa ten wiru wəllə.

23 Ma Məwisi u tu saka, u ten yəm sua u təeeni Aronin soo nəm geuguuə ka nəm geun niki bii bakəə ka maa win nəə nəm geuguun niki bii bakəə.

24 Ma u maa Aronin bibu soka u bu yaa yəm mε təeeni ben soo nəm geugiso, ka maa nəm geun niki bii bakəə ka ben naa nəm geugisun niki bii bakəə. Ma u yəm mε mu tie yəkə yāku yee ten nəə bəkaə.

25 Ma u yen gum sua ka yen siru ka yen nukin gum ka yen buro ka yen gabu swii ka sere yen nəm geu.

26 Ma u pēē sua bireru səə ye ba ñ seeyatia doke ka kira te ba kua ka gum ka sere maa kira səndanu. Ma u ye kpuro səndi yaa gum men wəllə ka yāa nəmu gen wəllə.

²⁷ Yen biru u ye Aroni ka win bibu wē. Ma u nεε, bu ye Yinni Gusunə wēeyə. Kpa bu ye sōosi beri berika.

²⁸ Yen biru u ye kpuro mwa ben nōman di u dō meni yāku dō mwaararugii ten wōllə. Ma yen nubura Yinni Gusunə dore. Nge meya ba ka Aroni ka win bibu wuna nēnēm.

²⁹ Ma Mōwisi u yāa ten guro guroru sua u tu sōosi beri berika Yinni Gusunən wuswaaə. Ma ta kua Mōwisigiru nge me Yinni Gusunə u nūn sōowa.

³⁰ Mōwisi u gum me sua ka yēm fiiko me mu wāa yāku yero wōllə, ma u mu Aroni yēka ka win sāa yānə ka sere maa win bibun wōllə ka ben sāa yānu sōo. Nge meya u ka ye kpuro deerasia u yi nēnēm.

³¹ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu sōowa u nēe, i yāku yaa ye saawo Yinni Gusunən wuswaaə. Miya i ko i ye di ka pēe ye ya wāa bire te sōo. Beεya i ko ye di nge me Yinni Gusunə u gerua.

³² Yaa ka pēe ye ya tiara, i ko ye kpuro dokewa dō sōo yu dō mwaara.

³³ I ko i n wāawa kuu ten kōnnə mi sere sōo nōoba yiru. I n̄ yariə min di. Domi sōo nōoba yiruwa i ko i ko ba n̄ bēe tusiamə.

³⁴ Yinni Gusunəwa u yenin wooda wē i n da ko nge me i wa sa kua gisə i ka bēen toranun suuru wa.

³⁵ N n̄ men na, i ko i sinawa kuu ten kōnnə mi sere sōo nōoba yiru, wōkuru ka sōo sōo. Kpa i win woodaba mem nōowa i ku ra ka gbin sō. Wooda be Yinni Gusunə u man wē bera mi.

³⁶ Ma Aroni ka win bibu kpuro ba kua ye Yinni Gusunə u bu yiire saa Mōwisin min di.

ba səmburu torua

¹ Sōo nōoba itase, Mōwisi u Aroni kā win bibu soka ka sere Isireliban guro gurobu.

² U Aroni sōowa u nēe, a naa kinē kpēndu suo a ka yākuru ko wunen torarun sō, kpa a yāa kinēru kasu a ka yāku dōo mwaararugiru ko. A n̄ kaa de yen gaa ya n alebu mō. Kpa a ka ye kpuro Yinni Gusunō yākuru kua sāa yero.

³ Yen biru kaa Isireliba sō a nēe, bu boo kinēru suo ben torarun yākurun sō ka naa buu ka yāaru ye kpuro ya n wōo tia tia mō, kpa ya kun alebu gaa mō. Ba koo ka ye yāku dōo mwaararugiru kowa.

⁴ Kpa a maa ka naa kinēru ka yāa kinēru na bu ka siarabun yākuru ko Yinni Gusunōn mi, ka som mē ba bura ka gum. Domi Yinni Gusunō u koo bēe kure mi gisō.

⁵ Ba ka ye kpuro na kuu ten mi ye Mōwisi u bikia. Ma be kpuro ba na Yinni Gusunōn wuswāao.

⁶ Mōwisi u nēe, i koowo ye Yinni Gusunō u gerua. Kpa u de win yiiko yu bēe kure.

⁷ Mōwisi u Aroni sōowa u nēe, a susima yāku yero mini, kpa a wunen tiin torarun yākuru ko ka yāku dōo mwaararugiru. Yen biru kpa a maa wunen tōmbu Isireliban toranun yākuru ko nge mē Yinni Gusunō u gerua.

⁸ Ma Aroni u susi yāku yee ten bōkuo. Ma u naa kinē kpēm te go win torarun sō.

⁹ Ma win biba nūn yen yem wē. Ma u mu dēka ka niki bia u tēeni sāa yerun kāanu sōo, ma u mē mu tie wisi yāku yee ten temō.

¹⁰ Yen biru u yaa yen gum sua u dōo doke ka yen gabu swii yiru ka yen buro ge ga woru wukiri nge mē Yinni Gusunō u gerua.

11 Adama yen yaa ka yen gəna, təəwəwa u da u ye dőo doke.

12 Yen biru Aroni u yaa te saka bu ka yāku dőo mwaararugiru ko. Ma win biba ten yem sua ba nün wē. Ma u mu yēka u ka yāku yee ten nōo bōka sikerena.

13 Yen biru ba yaa ten yaa bōera ba Aroni wē ka ten wiru. Ma u ye kpuro dőo doke.

14 U ten nuki tea ka ten kōri u səndi yāku dőo mwaararugii ten wōllō u dőo doke.

15 Yen biru u Isireliban yākunu kua. U boo ge saka ge ba koo ka yākuru ko təmbun toranun sō ma u kua nge me u raa yāku gbiikii te kua ka naa kine kpembu ge.

16 Yen biru u yāku dőo mwaararugiru kua nge me wooda ya gerua.

17 Ma u gberun dīanu sua u ka yākuru kua. U som nōm kureru sua u dőo doke yāku yerun wōllō bururu baateren yāku dőo mwaararugii te baasi.

18 U kete ye ka yaa kine te saka ba ka siarabun yākuru kua Isireliban sō. Ma win bibu ba nün yen yem wē u ka mu yēka yāku yerun nōo bōkaō u ka sikerena.

19 Ma ba maa nün kete yen gum wē ka yaa ten siru ka maa ten gum me mu ten bōso yānu tēke ka sere maa ten gabu swii ka maa ten buro ge ga woru wukiri.

20 Ma u yaa yen gum səndi yen guro gurorun wōllō. Yen biru u gum me dőo doke yāku yeru wōllō.

21 Ma Aroni u yaa yen guro guro ni sua ka yen nōm geu ge, u sōosi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō nge me Mōwisi u gerua.

²² Sanam me Aroni u toranun yākunu ka yāku dōo mwaararuginu ka siarabun yākunu kua u kpa, yera u nōma sua wəllə u Isireliba domaru kua. Yēn biru u sara yāku yerun di.

²³ Mōwisi ka Aroni ba dua kuu ten mi. Ye ba yara, ma ba təmbu domaru kua. Saa yera Yinni Gusunə u bu win yiikon girima sōosi.

²⁴ Ma dōo yari yara win wuswaan di yi da yi yāku dōo mwaararugii te mwa ka yāku ni nu tien yaa gum me. Ma Isireliba kpuro ba ye wa. Ma ba nuku dobun kuuki wōri ba yiīra sere temə.

10

Aronin bibu dōo mwaara

¹ Aronin bibu Nādabu ka Abihu ben baawure u win dōo guratia sua ba dōo gure, ma ba turare doke mi. Yen biru ba ka Yinni Gusunə daawa kuu bekurugirə. Nge meya ba ka dōo tuko da kuu ten mi. N deema Yinni Gusunə u bu ye yinari.

² Yera u dera dōo u yara u bu di ma ba gu mi.

³ Ma Mōwisi u Aroni sōowa u nee, Yinni Gusunə u n̄ daa bēe sōowa u nee, u kīwa be ba nūn susimə bu win dēeraru nasia, kpa bu nūn bēere wē təmbu kpuron wuswaao? Ma Aroni u win nōo mari.

⁴ Ma Mōwisi u Misaeli ka Elisafani Usielin bibu soka. Usiel wi, u sāawa Aronin tundon wənən bii. Mōwisi u bu sōowa u nee, i na i bēen wənəbun gonu sua kuu ten min di i kə nu da sansanin biruə.

⁵ Ma ba na ba goo ni sua ka nin takoba sannu ba ka da sansanin biruə nge me Mōwisi u gerua.

⁶ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu yiru be ba tie Eleasaa ka Itamaa sōowa u nee, i ku bēen winu deri diinu, i ku maa bēen yānu gēeku nuku sankiranun

sõ kpa Gusunõ u ku raa bëe go kpa u ka Isireliba mɔru ko. Adama i de bëen mero bisibu Isireliba bu swí be dëo u din sõ.

⁷ Been tii i ku doona kuu ten kõnnõn di kpa i ku ra ka gbin sõ. Domi gum më ba bëe täre mi, mu bëe kuawa mi Yinni Gusunõn yâku kowobu.

Ma Aroni ka win bii be, ba kua ye Mowisi u gerua.

Gusunõ u yâku kowobu

yinari bu tam nõ

⁸ Yinni Gusunõ u Aroni sõowa u nee,

⁹⁻¹¹ a ñ kaa tam bøøbøm gam nõ wunε ka wunen bibu ì n døo nen kuu bekurugiro, kpa i ku ra ka gbin sõ. Kpa i ka kpí i wunana ye ya sãa sãarugia ka ye ya ñ sãa sãarugia. Meyä i ko i maa kpí i wunana ye ya dëere ka ye ya ñ dëere. Meyä i ko i maa kpí i Isireliba Gusunõn woodaba kpuro sõosi ye u Mowisi wë. Yeni ya ko n sãawa wooda sere ka bëen bibun bweserø.

Wooda ye bayi

yâku dñanun sõ

¹² Mowisi u Aroni ka win bibu yiru be ba nùn tie, Eleasaa ka Itamaa sõowa u nee, i som më suo më ba ka yâkunu kua mu tiara. Kpa i ka mu pëe ko ye i kun seeyatia doke. Kpa i ye di yâku yerun bøkuø. Domi nu kuawa mi dña dëeranu.

¹³ I ko ye diwa yam dëeram sœ. Yera ya ko n sãa wunε ka wunen bibugia nge më Yinni Gusunõ u man sõowa.

¹⁴ Meyä wunε ka wunen bii tõn durøbu ka tõn kurøbu i ko i yaa nõmu ge ba kpara mi di ka guro guro te ba sõosi beri berika Yinni Gusunõn

wuswaaø. Yera ya ko n sāa wunε ka wunen bibugia Isireliba bà n siarabun yākuru kua.

15 Isireliba ba ko n da ka yen nōmu ge ka guro guro te nēwa ka sere maa yaa gum mε ba ra dō doke yāku yerun wəllu mi. Bà n ye kpuro sōosi beri berika ba kpa, ya koo kowa wunε ka wunen bibugia. Ya ko n sāawa wooda sere ka baadommaø nge mε Yinni Gusunø u gerua.

16 Yera Mōwisi u torarun yāku boo ge bikia. Adama u deema ba gu dō mēni. Yera u ka Aronin bibu yiru Eleasaa ka Itamaa mōru bara u nēe,

17 mban sōna i n̄ boo gen yaa temε Yinni Gusunøn kuru mini. Domi ga sāawa dīa dēeranu. Yinni Gusunø u bēe gu wēwa i ka Isireliba kpuron toranun yākuru ko.

18 Adama i n̄ ka gen yēm duumε Yinni Gusunøn kuu ten sōowø. N deema i ko i raa gen yaa temwa kuu ten mi nge mε Yinni Gusunø u man sōowa.

19 Aroni u Mōwisi sōowø u nēe, a yē ye n̄ man deema sanam mε Isireliba ba Yinni Gusunø yākuru kua ben toranun sō ka maa yāku dō mwaararugiru. Yen dōma te, nà n torarun suurun yāku ten yaa di, ya koo Gusunø dore? Aawo! Ya n̄ Gusunø doremø.

20 Ma Aronin wisi bi, bu Mōwisi dore.

YE YA DĒERE KA YE YA N DĒERE

11

Yaa ye ya sāa seseru

1 Yinni Gusunø u Mōwisi ka Aroni sōowø u nēe,

2 bu Isireliba sōowø bu nēe, yē yi ba koo kpī bu di wee.

3 Ba koo kpī bu yaa di ye ya naa kaburosu mō ma ya ra tuka ko.

4 Adama ba ñ yee dimō yi yi ra tuka ko tōna ma yi ñ naa kaburosu mō. Nge meya ba ñ yooyoo temmō yèn sō ga ñ naa kaburosu mō baa mē ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

5 Ba ñ koo yaa ye ba mō damaa* tem baa mē ya ra tuka ko yèn sō ya ñ naa kaburosu mō.

6 Meyā ba ñ koo maa wukun yaa tem domi ga ñ naa kaburosu mō baa mē ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

7 Meyā ba ñ koo maa kuruso di. Ga naa kaburosu mō adama ga ku ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

8 Bu ku yee yi di, bu ku maa yin gonu baba. Ba koo yi garisiwa disigii.

9 Yee yi yi maa wāa daanō ka nim wōkuō, yi yi wāa nim sō gesi kpuro yi ba koo di wee. Yiya yi yi kēeritii mō ka kokosu sannu.

10 Adama yi yi kun kēeritii mō ka kokosu sannu, ba koo yi garisiwa disigii.

11 Ba ñ koo yi di. Meyā bu ku maa yin gonu baba.

12 Yee yi yi gesi wāa nim wōku sō, ka daanō, ma yi ñ kēeritii ka koko si mō, ba koo yi garisiwa disigii.

13 Gunōsu sō, si ba koo garisi disigisu wee, siya gunō bakeru ka sere maa si su ra swēe di ka si su ra yaa di

14 ka yaberekunu ka sere si su ka nu weene

15 ka gbanamgbaanu ka maa si su ka nu weene

16 ka taataanu ka booro ka sere si su ka su weene ka kasa ka si su ka ye weene,

* **11:5 damaa** - Damaa ye, ya ka saataburu weene.

¹⁷ ka booro bweseru garu ka nim kpakpayε, ka booro dāa kō̄ru

¹⁸ ka guno gbamgbayaku ka guno si su ra swēe din bweseru

¹⁹ ka swāa wīaku ka si su ka ye weene ka kō̄.

²⁰ I ku maa kō̄komii ni nu kasa ka naasu mō di.

²¹ Adama ni sō̄o, i ko i kpī i di ni nu ra yō̄oku tem
sō̄o

²² nge tweā ka gbōo ka ni nu ka ye weene.

²³ Adama ni nu tie nu kasa ka naasu mō mi, i ku nu di.

Ye ya ra tōnu ko disigii

²⁴ Yee gεe wāa yin goru tōnu ù n baba u koo ko disigii. U ko n disi mōwa sere ka tō ten yokao.

²⁵ Wi u yin goru sō̄owa, u koo win yānu teawa. Kpa u n wāa disi sō̄o sere ka yokao.

²⁶⁻²⁸ Yee yi i ko i garisi disigii yi wee. Yiya yi yi n naa kaburosu mō ka yi yi ku ra tuka ko ka sere yi yi naasu nne mō yi sīmō ka naa sēnu. Wi u yin gaa baba u disi duurawa mi sere ka tō ten yokao. Wi u maa yin goru sō̄owa u koo win yānu teawa kpa u n disi mō sere ka tō ten yokao.

²⁹ Yee yi yi kabirimō sō̄o wee yi i ko i garisi disigii. Yiya guno yantarū ka guno kiikiiru ka dēba ka ye ya ka ye weene kpuro

³⁰ ka duurubēekū ka sureru ka korombō̄ru ka sokoro ka suno naki.

³¹ Yi kpurowa i ko i garisi disigii yee yi yi kabirimō sō̄o. Wi u yin gaan goru baba u ko n disi mōwa sere ka tō ten yokao.

³² Yin gaan goru tā n wōri dendi yānu sō̄o ni ba kua ka dāa n kun mē ka bekuru n kun mē ka gōna n kun mē ka saaki, dendi yāa ni, nu disi duurawa

mi. Ba koo nu dokewa nim səə sere ka tɔɔ ten yokao. Yen biru nu sere dēera.

³³ Yen gaa yà n wekeru garu wəri te ba kua ka səndu, ye ya wāa mi səə kpuro ya disi duurawa mi. Ba koo weke te kərawa. Bə n nim doke weke te səə, ma nim mε, mu tāra dīanu səə n̄ kun mε nərura gaa səə, ba koo ye kpuro garisiwa disi.

³⁴ Bə n nim doke weke te səə, ma nim mε, mu dāare dīanu səə n̄ kun mε nərura gaa səə, ba koo ye kpuro garisiwa disi baa n̄ n weke tere səən na ya wāa.

³⁵ Mi yaa yen goru ta wəri kpuro gesi, doo koo yerə n̄ kun mε p̄ee wōo yero, ba koo ye kpuro kəsukuwa. Domi ye kpuro ya disi duurawa mi.

³⁶ Yaa goo te, tà n wəri dəkə səə n̄ kun mε daaro, i n̄ ko i nim mε garisi disi. Adama wi u tu baba u disi duurawa.

³⁷ Tà n wəri dīa bwese te ba koo duure səə, dīa bwese te, ta n̄ disi duure.

³⁸ Adama bə n daa dīa bwese te wasan na bu ka di, ta disi duurawa mi.

³⁹ Yaa ye ba ra di yà n ka tii gu, wi u yen goru baba, yēro u disi duurawa mi sere n ka ko tɔɔ ten yokao.

⁴⁰ Wi u yen yaa tema n̄ kun mε u yen goru səəwa, u koo win yānu teawa kpa u n disi mə sere ka tɔɔ ten yokao.

⁴¹ I ku yee yi yi kabirimən yaa tem

⁴² ka yi yi ra ka nukuru sī ka yi yi kabirimə ka naasu nne n̄ kun mε yi yi naa dabinnu mə. I ko ye kpuro deriwa mam mam.

⁴³ I ku de yee yin bweseru yi bēe ko disigibū.

⁴⁴ Domi ne Gusunə nə sāawa bēen Yinni. I ko i tii dēerasia kpa i n dēere. Domi na sāawa Dēero. Yen sōna i n̄ ko i tii disi doke ka yee yi yi kabirimə.

45 Nεna na bεε yarama Egibitin di na n ka sāa bεεn Yinni. Yen sō, i de i n dεere. Domi na dεere.

46 Wooda yeni kpurowa na yi yεε kpuron sō ka gunosu ka yεε yi yi wāa nimə ka sere yi yi kabirimo.

47 Yera ya koo de i n da yaa wunanε ye ba koo ka yākuru ko ka ye ba n ka yākuru mò. Meyaa maa ya koo bεε sōosi yaa ye i ko i di ka ye i n dimo.

12

Tən kurə ù n maran wororu

1 Yinni Gusunə u Məwisi wooda wē u nεε,

2 a Isireliba sōowə a nεε, tən kurə ù n gura sua ma u bii tən durə mara, u ko n disi məwa sōo nəoba yiru nge sanam me u yasa mò.

3 Sōo nəoba itase, kpa bu win bii wi bango kua.

4 Adamā kurə wi, u ko n wāawa disi sōo sōo tena ka ita kpam u sere dεera yem me u yarin sō marubun saa. U ku raa sāa yānu ganu baba, u ku raa maa da Gusunən kuu bekurugirə sere tō te, tu ka turi.

5 N n maa tən kurən na u mara, u ko n wāawa disi sōo alusuma yiru. Ya ko n sāawa nge sanam me u yasa mò. Yen biru u koo kowa sōo wata ka nəoba tia u sere dεera win yem me mu yarin sō marubun saa.

6 Tən kurə wi u mara, win dεerasiabun saa yà n tura, u koo ka yāaru wō tiagiru nawa u ka yāku dōo mwaararugiru ko. Kpa u totobereru n kun me kparuko sua u ka win torarun yākuru ko.

7 Yāku kowowa u koo ka ye yākuru ko. Kpa u nùn win torarun suuru kana. Saa ye sōra u koo dεera win yem me mu yarin sō.

Wooda yeniwa nε, Yinni Gusunə na wēemə tən kurə wi u bii maran sō.

8 U kun yāaru wa, u koo totobērenu yiru n̄ kun m̄e kparukonu yiru kasu. Nin teuwa u koo ka yāku d̄ō mwaararugiru ko kpa u maa ka teu geni torarun yākuru ko. Yāku kowowa u koo n̄n yāku te kua. Saa ye s̄oora u koo d̄eera.

13

Gənan bararun wooda

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni s̄oɔwa u n̄ee,

2 goo ù n m̄esiru m̄o wasi s̄oɔ, n̄ kun m̄e debu, n̄ kun m̄e bau kpiku ge ga ka bara disigiru weene, ba koo ka yēro dawa yāku kowo Aronin mi n̄ kun m̄e win bibun turon mi.

3 Yāku kowo wiya u koo bara te m̄eeri. U n deema bau ge, ga san kpikisu m̄o, ma ga w̄eru m̄o, saa ye s̄oora u koo gere ma yēro u bara disigiru baro.

4 U n maa bau kpiku gagu m̄o ma ga n̄ w̄oru m̄o, ma gen sansu kun buriri, yāku kowo u koo ka yēro dawa diru garu s̄oɔ u kenuusi s̄oɔ n̄ooba yiru.

5 S̄oɔ n̄ooba yiruse, yāku kowo ù n wa bau ge, ga n̄ yabi, u koo maa n̄n kenuusiwa s̄oɔ n̄ooba yiru.

6 S̄oɔ n̄ooba yiruse te, yāku kowo u koo maa n̄n yarawa u m̄eeri. U n deema ga n̄ yabi baama, u koo yēro s̄oɔwa ma u d̄eere, ya s̄āawa debu, kpa u win yānu tea u d̄eera.

7 Amen biru, debu ye, yà n yabi ḡona ye s̄oɔ, yēro u koo maa wurawa yāku kowo u n̄n m̄eeri.

8 Yāku kowo wi, ù n n̄n m̄eera ma u deema ya yabi win ḡona s̄oɔ, u koo yēro s̄oɔwa ma u n̄ d̄eere, u bara disigiru m̄owa.

9 Goo ù n bara disigiru baro, ba koo ka n̄n dawa yāku kowon mi.

10 Yāku kowo wiya u koo nùn m̄eeri. U n bau kpiku wa mi, ma bau gen sansu buriri, ma ḡona ye, ya boo kua,

11 ya sāawa bara disigii te ta torum̄o yēron ḡona sōo. Yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. U n̄ maa nùn kenusim̄o.

12 Adama yāku kowo ù n m̄osi m̄osiminu wa nu yabi yēron ḡona kpuro sōo, saa win wirun di sere ka naas̄o,

13 u koo yēro garisiwa u d̄eere, domi win wasi kpuro yi burura.

14 Adama d̄oma te ba boo swāo wa win wasi sōo, ba koo nùn garisiwa disigii.

15 Yāku kowon tiiwa u koo nùn m̄eeri. U n deema boo swāo u wāa mi, u koo nùn garisiwa disigii, domi ya sāawa bara disigiru.

16 Adama win wasi yi, yì n k̄osa, ma yi burura kpuro, u koo maa dawa u yāku kowo wa.

17 Yen biru, yāku kowo u koo ye m̄eeriwa. U n wa ya burura, saa ye sōo, u koo yēro garisiwa u d̄eere.

18 Goo ù n win bwisi kpaka sōo

19 m̄osiru garu wa, ma u deema ta buriri, n̄ kun m̄e ta s̄ri, yēro u koo dawa u tii s̄ōsi yāku kowon mi.

20 Yāku kowo wi, u koo nùn m̄eeriwa. U n deema m̄osi te, ta w̄oru m̄o, ma win wasin sansu su burura, saa ye s̄ōra yāku kowo u koo nùn garisi disigii. Bara disigira ta yarim̄o saa bwisi kpaka yen min di.

21 Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikisu sari m̄osi ten w̄oll̄o, yen biru m̄osi te, ta n̄ w̄oru m̄o, ma ta buriri fiiko, u koo dur̄o wi kenusiw̄a dir̄o s̄ōo n̄ooba yiru.

22 Məsi te, tà n gəna yabi, yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii domi bara disigira ta nùn deema.

23 Adama məsi te, ta kun yabi, ta sāawa bwisi kpaka. Saa ye səə, yāku kowo u koo gere ma yēro kun disi mə.

24 Goo ù n dəə mwaara ma yen boo kpaka səə bau kpiku ga yara, n̄ kun me bau səə, yāku kowo u koo yēro mēeriwa.

25 Gen sansu sù n kua kpikeisu ma wəru ga səəsire gona ye səə, saa ye səə bara disigira ta səəsira mi. Yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii.

26 Adama yāku kowo ù n wa ma san kpikeisu sari bau ge səə, ga n̄ maa wəru mə, ma ga buriri fiiko, u koo yēro kənusiwa dirə səə nəəba yiru.

27 Səə nəəba yiruse te, u koo nùn mēeri. U n wa bau ge, ga yabi win gəna səə, u koo nùn garisiwa disigii. Ta sāawa bara disigiru.

28 Adama bau ge, ga kun yabi, ma ga burura fem fem, dəə mwaara kpaka yera. Saa ye səə, yāku kowo u koo nùn garisiwa u deere.

29 Tən durə n̄ kun me tən kurə ù n bau gagu mə win wirə, n̄ kun me win tonkurorə,

30 yāku kowo u koo gu mēeriwa. Gà n wəru mə ma gen sansu su n̄ sinum mə, ma su swērama nge dəm buuru, yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. Ya sāawa wii kpaka ye ya wāā wirə, n̄ kun me tonkurorə.

31 Yāku kowo wi, ù n wa ya wəru mə, ma san wōkusu sari, u koo yēro kənusiwa dirə səə nəəba yiru.

32 Səə nəəba yiruse te, u koo maa yēro mēeriwa. U n deema wii kpaka ye, ya n̄ yabi ma ya sansu mə si su ka dəm buuru weenə, ma su n̄ wəru mə,

33 yēro u koo win sansu kōniwa. Adama u n̄ kpaka ye kōnimō. Yen biruwa yāku kowo u koo maa nūn kēnusi dirə sōo nōoba yiru.

34 Sōo nōoba yiruse te, u koo ye mēeriwa. Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma ya n̄ tīre ya gōna kere, yāku kowo u koo nūn garisiwa u dēere. U koo win yānu tea. Saa ye sōo, u deerawa mi.

35 Adama wii kpaka ye, yà n̄ dākuru yabi, yāku kowo u koo maa nūn mēeriwa.

36 U n̄ wa ya yabi gōna ye sōo, yāku kowo u n̄ maa kasumō yēro ù n̄ san dēm buuru mō. U koo nūn garisiwa disigii.

37 Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma yen sansu tīra, yēro u bekurawa mi. U n̄ maa disi mō. Yāku kowowa u koo gere ma u dēere.

38 Tōn durō goo n̄ kun me tōn kurō goo ù n̄ win gōna sōo bau kpikisu wa,

39 yāku kowowa u koo nūn mēeri. U n̄ bausu gasu wa si su n̄ buriri sāa sāa, bau si, su n̄ sē. U koo yēro garisiwa u dēere.

40 Goo ù kun seri mō wirō, wii kpararugiiwa ba koo yēro garisi. U dērewa mi.

41 N̄ n̄ wuswaa gian na u n̄ seri mō, yēro u sāawa wii kpararugii. Ka me, yēro u dērewa.

42 Adama wii kpara te sōo, bau gagu gā n̄ sōosira ga sōri, bara disigira ta torumō mi.

43 Yāku kowowa u koo gu mēeri. U n̄ deema wii kpara te, ta bau kpikisu mō su ka bara disigiru weene, wi u su mō mi, u bara disigiru barōwa mi. U n̄ dēere.

44 Yāku kowo u koo nūn garisiwa disigii win wii bau gen sō.

45 Wi u bara disigiru mō kpuro, u koo yānu dokewa ni nu gēere, u ku furō doke, kpa u win wuswaa wukiri kpa u n nōagiru sue u n mō, disigii, disigii.

46 U ko n sāawa disigii sere win bara disigii te, tu ka kpe. Yen sōna u ko n wāa yeru mō bee tia u n ka təmbu dēsire.

Disi gōmi yānu sōo

47-49 Bā n disi gōmi gēe wa yi sōri n̄ kun me yi sāa nge wuru biresu yānu ganu sōo, ni ba kua ka yāa sansu n̄ kun me kīa si ba kua ka wēe damgii n̄ kun me yaa gōna, bau ge, yāku kowo u koo gu mēeriwa.

50 Yāku kowo wi, ù n yāa ni mēera u koo nu yiwa sōo nōoba yiru.

51 Yen sōo nōoba yiruse te, u koo wure u māa yāa ni mēeriwa. U n deema disi gōmi yi, yi yabi bāama, ma ba n̄ kpē bu yi wīa, saa ye sōo, u koo nu garisiwa yāa disiginu.

52 Saa ye sōra yāku kowo u koo yāa ni dōo meni. Bāa bā n nu kua ka wēsu n̄ kun me ka wēe damgii n̄ kun me ka yāa sansun wēe n̄ kun me ka mām gōna, ka me, ba koo ye kpuro dōo meniwa. Domi ba n̄ kpē bu disi gōmi yi wīa. Dōo wa u koo ye go.

53 Adama yāku kowo ù n wa gōmi yi, yi n̄ yabi yāa ni sōo,

54 u koo de bu nu teawa kpa bu māa nu diru kēnusi sōo nōoba yiru.

55 Sōo nōoba yiruse te, u koo wure u māa nu mēeriwa. U n deema disi gōmi yi n̄ kōsa, yi n̄ māa yabi, ba koo yāa ni garisiwa disiginu kpa bu nu dōo doke. Domi disi gōmi yi, yi nu di birūo n̄ kun me wuswaa.

56 Adama yāku kowo ù n deema disi gəmi yi, yi burura, u koo ye wəkawa yāa nin min di.

57 Yen biru yì n maa wurama yāa ni sōo, yi ko n sāawa disi gəmi. Ba koo yāa ni dōo meniwa.

58 Bà n yānu ganu tea ni nu disi gəmi kpia, ma disi gəmi yi, yi wīara, ba koo wure bu maa nu teawa bu sere nu garisi nu dēere.

59 Yeniwa ya sāa disi gəmin wooda yi yi ra kpi yānu sōo ye ba kua ka wēsu ñ kun me ka wēe damgii ñ kun me ka gəna. Wooda yera ya koo sōosi yāa ni nu dēere ka ní nu kun dēere.

14

Wi u raa bara disigiru mōn

dēerasiabu

1 Yinni Gusunə u Məwisi sōowa u nēe,

2 wee nge me ba koo ka tōnu dēerasia wi u raa bara disigiru mō. Ba koo ka nūn dawa yāku kowon mi,

3 kpa yāku kowo u ka nūn yari sansanin di u nūn meeri. U n deema u békura,

4 yāku kowo u koo nūn sōwa ye ba koo ka nūn dēerasia. U koo gunəminu yiru sua ni ba ra ka yākuru ko ka sere dāa ye ba mō seduru ka wēe wunəmgii ka dāa kiku gagun kāasa ge ba mō isəpu.

5 Yāku kowo u koo de bu gunə gen teu sakawa wekeru sō te ba kua ka sōndu te ta nim gem mō.

6 Yen biru u koo gunə ge ga wasi mi, ka sedurun dāa ye, ka wēe wunəmgii yi, ka isəpun kāasa ye dokewa yem me sōo, me ba wisi nim sōo mi.

7 U koo ye yēkawa nōn nōba yiru wi ba koo dēerasian wōllo. Yen biru u koo nūn garisiwa u dēere kpa u gunə ge yōsu gu doona.

8 Wi u koo tii dēerasia, u koo win yānu teawa kpa u win sansu kōni, kpa u wobure nim sōo. Saa ye sōera ba koo nūn garisi u dēere. Yen biru, u koo kpi u wurama sansanī. Adama u koo kowa sōo nōoba yiru tōwō u kun due win kuu bekurugirō.

9 Sōo nōoba yiruse te, u koo win sansu kōniwa ka win seri ka win toburu ka win nōni burosu. Ye ya sāa sansu kpuro gesi, u koo kōniwa. U koo maa win yānu teawa kpa u wobure u dēera.

10 Sōo nōoba itase, u koo yāanu yiru sua ni nu n alebu mō ka yāa nii teeru wōo tiagiru ka som kilo nōoba nne mē ba burina ka gum ka sere maa gum litirin bōnu.

11 Yāku kowo wi u koo tōnu wi dēerasia u koo nūn tusia Yinni Gusunōn wuswaaō kuu ten kōnnōwō ka maa win yāku dīanu.

12 Yāku kowo u koo yāa nin teeru suawa kpa u ka tu yākuru ko te ba ra ka toraru sōme ka sere gum litirin bōnu ye, kpa u ye kpuro sōosi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō.

13 Kpa u tu saka yam dēeram mi, mi ba ra torarun yākuru ka yāku dōo mwaararugirun yaa sake. Domi torarun yāku yaa ka ye ba ra ka toranu sōmegia ya sāawa dīa dēeranu ni nu koo ko yāku kowoginu.

14 Yāku kowo u koo torarun yāku yaa yen yem sua u tēeni wi u dēerasiamōn soo nōm geuguun ka win nōm geun niki bia bakao ka sere win nōo nōm geuguun niki bia bakao.

15 Yāku kowo u koo maa gum litirin bōnu ye wisiwa win nōm dwarun nōm wōōrō.

16 Kpa u ka win nōm geun niki bia gum mē dēka u mu yēka nōn nōoba yiru Yinni Gusunōn wuswaaō.

¹⁷ Yen biru, kpa u gum mε mu tie teeni wi u dεerasiamən soo nəm geuguuə ka maa win nəm geun niki bia bakaə ka win nəə nəm geuguun niki bia bakaə. U koo mu teeniwa mi u raa yεm mε doke.

¹⁸ Kpa u maa mε mu tie win nəma səə doke yēron wiru wəllə kpa u nùn dεerasiabun wororu koosi Yinni Gusunən wuswaaə.

¹⁹ Kpa u nùn torarun yākuru kua. Nge meya u koo ka nùn dεerasia. Yen biruwa u koo yāku dəə mwaararugirun yaa go.

²⁰ Kpa u ye dəə doke yāku yero ka kēnu. Nge meya u koo ka yēro torarun yākuru kua kpa u dεera.

Bwēebwēe wi u raa

bara disigiru mən dεerasiabu

²¹ Wi u bara disigiru mə mə u n̄ dam mə u ka yāku yaa saberu wa, yāa teera u koo kasu u ka yākuru ko te ta sāa torarun səmbugiru. Yāku kowo u koo ka tu suuru kanabun wororu ko Yinni Gusunən wuswaaə. Yen biru durə wi, u koo som kilo ita wē mε ba bura ka gum ka sere maa gum litirin bənu.

²² U koo maa ka kparukonu yiru na n̄ kun mε totoberenu yiru nge mε win waara ne. Ba koo gen teu go win torarun suurun sə. Kpa bu maa ka teu ge ga tie yāku dəə mwaararugiru ko.

²³ Win dεerasiabun səə itasera u koo ka ye kpuro yāku kowo naawa sāa yerun kənnəwə Yinni Gusunən wuswaaə.

²⁴ Yāku kowo wi, u koo yāa te mwa ka gum litirin bənu ye, kpa u ye kpuro səəsi beri berika Yinni Gusunən wuswaaə.

²⁵ Yen biru u koo yāa te saka kpa u ten yεm sua u teeni wi u raa bara disigiru mən soo nəm geuguuə

ka win nōm geun niki bia bakaō ka sere maa win
nōo nōm geuguun niki bia bakaō.

²⁶ Yen biru yāku kowo wi, u koo gum me wie win
nōm dwarun nōm wōoro.

²⁷ Kpa u ka win nōm geun niki bia gum me deka
u yēka nōn nōoba yiru Yinni Gusunōn wuswaaō.

²⁸ U koo maa gum me teeni wi u raa bara disigiru
mōn soo nōm geuguuā ka nōm geun niki bia bakaō
ka sere win nōo nōm geuguun niki bia bakaō. U koo
mu dokewa mi u raa gesi yem teeni.

²⁹ Yen biru gum me mu tie win nōmaō, u koo mu
wisiwa wi u raa bara disigiru mōn wirō u sere nūn
deerasiabun wororu kua Yinni Gusunōn wuswaaō.

³⁰ Yen biru, u koo gunō gen teu go, gēn bweseru
u wa.

³¹ Ba koo ka gen teu torarun suurun yākuru ko.
Teu maa yāku dōo mwaararugiru ka som me, ka
gum me. Kpa yāku kowo wi, u wi u raa bara disi-
giru mō deerasiabun wororu kua Yinni Gusunōn
wuswaaō.

³² Wooda yениwa wi u bara disigiru mō ma u n
dam mō u koo swīi u ka deerasiabun yākuru ko.

Disi gōmi dirun gani sōo

³³ Yinni Gusunō u Mōwisi ka Aroni sōowā u nēe,

³⁴ Sanam me i ko i du Kanānin temō me kon bēe
wē, nā n derā disi gōmi yi kpiā diru garu sōo tē sōo i
wāa,

³⁵ wi u dii te mō, u koo dawa u yāku kowo sō u
nēe, wee u gāanu waamō win dirō nge disi gōmi.

³⁶ Yāku kowo wi, u sere du u ka dii te mēeri, u koo
dewa bu ten yānu kpuro yara kpa yāa nin tii nu ku
raa disi duura. Yen biru u koo du kpa u disi gōmi yi
mēeri.

³⁷ U n deema gəmi yi sāa nge wuru bekusu, n̄ kun m̄ yi sōri, kpa yi n̄ sāa nge wōru gana ye sōo,

³⁸ u koo yariwa kpa u dii te kene sōo nōoba yiru.

³⁹ Sōo nōoba yiruse, yāku kowo u koo wura diru mi. U n̄ deema disi gəmi yi yabi dii ten gani sōo,

⁴⁰ u koo de bu dii ten kpenu wōriwa n̄in mi disi gəmi yi, yi kpiā bu ka nu yari wuun di bu kō mi n̄ kun dēere.

⁴¹ U koo dewa bu dii ten sōowā kpuro kera kpa bu yanim m̄ ba kera mi yari wuun biruō mi n̄ kun dēere.

⁴² Yen biru kpa bu kpee kpāanu kōsire ko. Kpa bu wure bu dii te tāwa.

⁴³ Amen biru, disi gəmi yi, yì n̄ maa wurama dii te sōo,

⁴⁴ yāku kowo u koo maa sewa u da u tu mēeri. U n̄ deema disi gəmi yi, yi maa kpiā dii ten gani sōo, saa ye sōo, n̄ n̄ maa koorō bu yi wīa min di. Dii te, ta disi duurawa mi.

⁴⁵ Ba koo tu surāwa kpa bu ten kpenu ka dāa ka tem gura bu ka da wuun biruō mi n̄ kun dēere.

⁴⁶ Wi u dua diru mi sanam m̄ ba tu kēnusi, u disi duurawa mi sere ka yokāo.

⁴⁷ Wi u kpuna mi, n̄ kun m̄ u gāanu di mi, u koo win yānu teawa.

⁴⁸ Sanam m̄ ba dii te sōnwa ba kpa, yāku kowo ù n̄ wura u ka tu mēeri, ma u deema disi gəmi yi sari, u koo dii te garisiwa ta dēere. Domi disi gəmi yi, yi doona.

⁴⁹ Bu ka dii ten dēerasiabun woronu ko, ba koo gunōsu yiru kasuwa ka dāa ye ba mō seduru ka kiku ge ba mō isōpu ka wēe wunōmgii.

⁵⁰ U koo gunō gen teu sakawa wekeru sōo te ba kua ka sōndu ta nim gem mō.

51 Yen biru, u koo ge ga wasi sua ka seduru ye, ka isɔpu ye, ka wēe wunəmgii yi, kpa u ye kpuro doke guno ge ba sakan yem me sɔɔ, me ba wisi nim sɔɔ mi, kpa u mu yēka nɔn nɔɔba yiru dii te sɔɔ.

52 U koo ka guno gen yem me ba wisi nim sɔɔ mi, disi wɔka ka guno ge ga wasi ka seduru ye, ka isɔpu ka wēe wunəmgii yi.

53 Kpa u guno ge ga wasi yōsu gu doona yakaso. Saa ye sɔɔra u koo dii te dēerasiabun wororu koosi kpa tu dēera.

54 Wooda yenibara ba ko n da swīi bāra disigiru ka wii kpakin sɔɔ

55-56 ka məsiru ka debu ka disi gəmi yi yi ra kpi yānu sɔɔ ka dia sɔɔ.

57 Wooda yera ya koo sɔɔsi gāa ni nu dēere ka ni nu kun dēere.

15

Tən durərun disi

1 Yinni Gusunj u Məwisi ka Aroni sɔɔwa u nεε,

2 i Isireliba sɔɔwə i nεε, ben goo ù n kentu kpi ka mɔ, u kuawa mi disigii.

3 Ya ra wī? Ya ku ra wī? Ka mε, u kuawa mi disigii.

4 Kpin yee tè sɔɔ u kpuna kpuro, ta disi duurawə mi, ka sere maa gāa ni u sinari kpuro.

5 Wi u maa kpin yee te baba kpuro u koo win yānu teawə kpa u wobure ka nim. Adama ka mε, yēro u ko n disi mɔwa sere ka yokao.

6 Wi u maa sina mi barə wi, u sina, u koo win yānu teawə kpa u wobure ka nim. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka yokao.

7 Wi u barə wi baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka yokao.

8 Barə wi, ù n goo yāatam sie, yēro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka yokao.

9 Gāa ni barə wi, u səni kpuro, nu kuawa mi disiginu.

10 Gāa ni u sakusi kpuro, wi u nu baba yēro u kuawa mi disigii sere ka yokao. Wi u maa nu səəwa yēro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n disi məwa sere ka yokao.

11 Wi u dera barə wi, u nùn baba, ma u ñ niε, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, yēro u ko n disi məwa sere ka yokao.

12 Barə wi, ù n dendì yānu baba ni ba kua ka səndu ba koo nu kəsukuwa. Nù n maa sāan na ni ba kua ka dāa, ba koo nu teawa.

13 Sanam mε kentu ye, ya wību yēra, u koo kowa səəba yiru u sere dēera. U koo win yānu tea kpa u wobure ka nim. Saa ye səə, u dēerawā mi.

14 Səə nəəba itase u koo kparukonu yiru ñ kun mε totoberenū yiru sua u ka da Gusunən kurun kənnəwə kpa u nu yāku kowo wē.

15 Yāku kowo u koo nin teu gowa torarun sō. Kpa u ka teu geni yāku dāo mwaararugiru ko kpa u nùn dēerasiabun wororu koosi Yinni Gusunən wuswaa kpa u dēera.

16 Goon sen nim mù n yari, u koo woburewa. Adama ka mε, u ko n disi məwa sere ka yokao.

17 Mù n yānu ganu tāre, ñ kun mε gəna ye ba ra wukiri, ba koo ye teawa ka nim. Adama ka mε, ya ko n disi məwa sere ka yokao.

18 Kurø ka durø bà n mënna, be kpuro ba koo woburewa ka nim. Adama ka mε, ba koo bu garisiwa disigibу sere ka yokao.

Tøn kurørun disi

19 Tøn kurø ù n yasa mò, ba koo nùn garisiwa disigii sõø nõøba yiru. Wi u nùn baba kpuro u kuawa mi disigii sere ka yokao.

20 Kpin yee tè søø u kpuna kpuro, ta kuawa mi disigiru. Ye u maa sinari kpuro ya kuawa mi disigia.

21 Wi u maa kurø win kpin y eru baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n sãawa disigii sere ka yokao.

22 Goo ù n baba ye kurø wi, u sinari, yero u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u ko n disi məwa sere ka yokao.

23 Gaa ni nu wāa win kpin yee ten wøllø ñ kun mε ye u sinarin wøllø, wi u yen gaa baba, u kuawa mi disigii sere ka yokao.

24 Tøn durø goo ù n ka nùn mënna, ma win yem mu nùn tare, durø wi, u kuawa mi disigii sere sõø nõøba yiru. Kpin yee tè søø u gesi kpuna ta maa disi duurawa mi.

25 Tøn kurø wi u yem wñimø, win yasan saa baasi, ñ kun mε, mu wñimø mu win yasan saa kera, ba koo nùn garisiwa disigii yem wñi bin saa kpuro søø nge win yasan saa.

26 Kpin yee tè søø u kpuna kpuro ka ye u sinari kpuro, ya kuawa mi disigia nge sanam mε u win yasa mò.

27 Wi u kpin yee te baba, ñ kun mε sin yee te, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mε, u kuawa mi disigii sere ka yokao.

28 Sanam mε yεm mε, mu yōra u koo kowa sōo nōoba yiru bu sere nūn garisi wi u dēere.

29 Yen sōo nōoba itase sōora u koo kparukonu yiru n̄ kun mε totoberenu yiru kasu kpa u ka yāku kowo daqwa Gusunōn kuu ten kōnnōwā.

30 Kpa yāku kowo u nin teu sua u ka torarun suurun yākuru ko kpa u maa teu geni sua u ka yāku dōo mwāararugiru ko. Yen biruwa u koo kurō wi dēerasiabun wororu koosi Yinni Gusunōn wuswaa kpa u dēera.

31 Yinni Gusunō u kpam Mōwisi ka Aroni sōowā u nεε, i Isireliba sōowā i nεε, bu de bu ka nēn kuu te ta wāa ben suunu sōo tonda sanam mε ba disi mō kpa bu ku raa gbi.

32 Wooda yeni ya wāawa kentugibun sō ka wīn sen nim mu yari

33 ka tōn kurō wi u yasa mō ka tōn durō wi u yεm wīmō win tōn durōrun di ka tōn kurō wi yεm wīmō win tōn kurōrun di ka maa tōn durō wi u ka tōn kurō disiglii kpuna.

16

Wōo ka wōon yāku te ba ra ko

Isireliba kpuron toranun sō

1 Aronin bii be ba gu Yinni Gusunōn kurō yēn sō ba ka turare tuka da mi, ben gōon biruwa Yinni Gusunō u Mōwisi sōowā u nεε,

2 a wunen mō Aroni sōowā a nεε, u kun da du kiri kiri kuu ten dii te ta dēere gem gem sōo mi woodan kpakorora wāa ka ten wukiritia kpa u ku raa gbin sō. Domi kpakoro ten wukiritian wōllōwa kon tii sōosi guru wii wuroru sōo.

3 Dəma te u duə mi, u koo kətə kine kpəndu kasuwə u ka win torərun yākuru ko. Kpa u maa yāa kinəru kasu u ka yāku dōo mwaararugiru ko.

4 Yen biru u koo win tako doke kpa u sokoto kpəribu doke ka səkatia. Ye kpuro ya ko n sāawə ye ba kua ka wēe damgii kpa u dawani bəke. U koo woburewa u sere yāa ni kpuro doke.

5 Isireliba ba koo maa boo kinənu yiru wē u ka ben toranun yākunu ko kpa bu nùn yāa kinəru wē u ka yāku dōo mwaararugiru ko.

6 U n koo yākuru tore, u koo gina win tii ka win yənugibun toranun yākuru kowa ka kətə kine te.

7 Yen biru kpa u boo kinənu yiru ye sua u ka da Yinni Gusunən wuswaaə kuu ten kənnəwə.

8 Kpa u nu tubu tubu koosi u ka wa ge ga sāa Yinni Gusunəguu ka ge ba koo yōsu gbaburə.

9 Boo ge ga sāa Yinni Gusunəguu, gera u koo ka torarun yākuru ko.

10 Ge ba koo maa yōsu gbaburə, gera ba koo ka torarun suurun wororu ko. Wasira ba koo ka gu na Yinni Gusunən wuswaaə bu sere gu yōsu gu doona gbaburə.

11 Aroni u koo gina gbiwa u win tiin kətə kine te go win toranun sō ka sere maa win yənugibuginun sō.

12 Kpa u dōo gēe gura saa yāku yerun di yi ba yibie dōo guratii sō kpa u turare buuru sōka nōm kuren yiru kpa u ka ye kpuro du dii te ta dēere gem gem sō.

13 U koo turare ye doke dōo gēe yi sō Yinni Gusunən wuswaaə kpa yen wiisu su woodan kpakoro ten wukiritia wukiri kpa u ku raa ka gbin sō.

14 Yen biru kpa u kete yen yem sua u deka ka win niki bia kpa u mu yēka kpakoro ten wukiritia sōo sōo yari yero gia. Kpa u maa ko me kpakoro ten wuswaaō nōn nōoba yiru.

15 Yen biruwa u koo maa boo ge ga sāa Yinni Gusunəguu mi go Isireliba kpuron toranun sō kpa u gen yem sua u ka da dii te ta deere gem gem sōo kpa u mu yēka woodan kpakoro ten wukiritia wollo ka maa ten wuswaaō nge me u kua ka kete yen yem.

16 Kpa u dii te ta deere gem gem deerasiabun wororu koosi u ka ten disi wəka yi ta duura Isireliban toranu ka ben mem nōbu sarirun sō. Nge meya u koo ko u ka dii deera ten disi wəka, domi ta wāa disigibun suunu sōo.

17 Goo kun ko n wāa dii ten sōowā sanam me Aroni u koo du mi, u ka toranun yākuru ko sere u da u ka yarima. U koo win tii ka win yēnugibun toranun yākuru ko. Yen biru kpa u maa Isireliba kpurogiru ko.

18 U n yariō, u koo dawa yāku yero kpa u tu deerasiabun wororu koosi. Yen biru kpa u kete ye, ka boo gen yem sua u tēni yāku yero kāanu nnē yen baayere sōo.

19 U koo yem me dekawa ka win niki bia u yēka nōn nōoba yiru yāku yee ten wollo. Nge meya u koo ka tu deerasia Isireliban toranun di kpa u tu yi nēnēm Yinni Gusunən sō.

20 Sanam me u dii te ta deere gem gem deerasia u kpa, ka dii deera te, ka yāku yero, u koo de bu ka boo ge ga wasi mi nawa.

21 Aroni u koo win nōma kpuro sōndiwā boo gen wiru wollo kpa u Isireliban toranu kpuro tuuba ko ka mem nōbu sari te ba kua kpuro. Kpa u boo ge

tora ni kpuro səbi kpa u de goo u gu gira u ka da gbaburə.

²² Nge meya boo ge, ga koo ka Isireliba kpuron toranu səbe gu ka doona gbaburə mi goo kun wāa.

²³ Yen biru u koo wura kuu ten mi, kpa u win sāa yāa ni u doke potiri u nu yi mi.

²⁴ Kpa u wobure yam dēeramo kpa u win tiin yānu doke. Yen biru kpa u yari u na u yāku dāa mwaararugiru ko win tiin sō ka sere maa Isireliban sō. Yen biru kpa u torarun yākuru ko win tiin sō ka sere Isireliban sō. Kpa u suuru kanabun woronu ko win tii ka Isireliban sō.

²⁵ Yen biru kpa u yaa yen gum dāa doke yāku yero ye ba ka torarun yākuru kua mi.

²⁶ Wi u boo ge gira u ka da gbaburə u koo win yānu teāwa kpa u wobure u sere du sansaniō.

²⁷ Ketē ye, ka boo gen yem me ba ka da dii te ta dēere gem gem sāa toranun sō, ba koo yen yaa ka yen gəni ka yen bisu yarawa ben sansanin di bu dāa doke.

²⁸ Wi u ye kpuro dāa meni u koo win yānu teāwa kpa u wobure u sere wurama sansaniō.

²⁹ Yeni ya ko n sāawa wooda sere ka baadommaō. Suru nāoba yirusen sō wəkuruse, i nāo bəkuo kpa i bēen sōma deri sere ka sōbə be ba wāa bēen suunu sō.

³⁰ Domi tōo te sōora ba koo bēe torarun yākuru kua bu ka bēe dēerasia. Nge meya i ko i ka dēera bēen durum kpuron di Yinni Gusunən wuswaaō.

³¹ Tōo te, ta koo kowa tōo wērarugiru kpa i n da nāo bōke. Kpa ya n sāa wooda sere ka baadommaō.

³² Amen biru yāku kowo wi ba gum tāre ba gəsa u ka ko yāku kowo tənwero win baaban kəsire, wiya

u koo sāa yāa ni doke ni ba kua ka wēe damgii.

³³ Wiya u ko n da yākuru ko u ka dii te ta dēere gem gem dēerasia ka sere dii dēera te, ka yāku yee te, ka yāku kowobu ka sere maa Isireliba kpuro.

³⁴ Yeni ya ko n sāawa wooda sere ka baadommao. Wōo tia sāa, ba ko n da yākuru kowa Isireliba kpuron toranun sō nōn teeru.

Ma Aroni u kua kpuro ye Yinni Gusunō u Mōwisi sōwā.

NGE MË ISIRELIBA BA KO N KA DÉERE

17

Gusunō u yina bu yem di

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwā u nēe,

² a Aroni ka win bibu ka sere Isireliba kpuro sōwā a nēe, wooda wee ye nē, Yinni Gusunō na wēemō.

³ Isireliba sāa goo ù n kī u saberu garu saka sansaniō ñ kun mē mi u wāa kpuro, u koo gina ka tu nawa nēn kuu bekurugirun kōnnōwā u ka tu yākuru ko nē, Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁴ Yēro u kun kue mē, ba koo nūn sabe ten yem bikiawa domi u yem yariwa mi. Saa ye sāa, ba koo yēro yarawa Isireliban suunu sāon di.

⁵ Wooda yeni ya koo dewa Isireliba bu ka ben yaa sabenu na yāku kowon mi nēn kuu ten kōnnōwā bu go nē, Yinni Gusunōn wuswaaō. Kpa bu ku raa tu go mi ba tura. Kpa ta n sāa siarabun yākuru.

⁶ Yāku kowowa u koo ten yem mē yēka yāku yero kuu ten kōnnōwā. Kpa u ten gum dōo doke mēn nuburu ta koo nē, Yinni Gusunō dore.

7 Nge meya Isireliba ba ñ maa ka būnu yākuru kuāmmē nīn bwāarokunu nu ka bonu weene. Yeni ya ko n wāawa ben tiin sō ka ben bibun bibun sō sere ka baadommao.

8 N n mēn na, Isireli goo, ñ kun mē sōo goo wi u wāa ben suunu sōo, ù n yāku dōo mwaararugiru mō, ñ kun mē yākunu ganu,

9 ma u ñ ka nu ne ne, Yinni Gusunən kurun kənnəwə u ka nin yaa go, ba koo yēro yarawa ben suunu sōon di.

10 Wee wooda ye ne, Yinni Gusunə na maa wēemmo. Isireli goo, ñ kun mē sōo goo wi u wāa ben suunu sōo ù n yēm di, baa ñ n mēren na mu sāa, ne, Yinni Gusunəwa kon yēro wərima n nūn yara win təmbun suunu sōon di.

11 Domi yēm sōra hunde koni kpuron wāara wāa. Na dera i yēm dendimō yāku yero i ka bēen toranun suuru wa. Yēm meya mu ra de tənu u win torarun suuru wa.

12 Yen sōna na nee, Isireliban goo ñ kun mē sōo goo bēen suunu sōo u ñ yēm dimo.

13 Bēe Isireliban goo ñ kun mē sōo goo wi u wāa bēen suunu sōo, ù n yaa gaa mwa taasoru sōo ñ kun mē guno gagu ge ba ra di, u koo yaa ye, ñ kun mē guno gen yēm yariwa kpa u mu yanima wukiri.

14 Domi hunde koni ye ya wasi kpuro, yen wāara wāawa yen yēm sōo. Yen sōna na nee, i ku hunde koni gaan yēm di. Domi yēm sōra wāara wāa. Wi u maa yina u mu di, ba koo yēro wunawa wigibun suunu sōon di.

15 Bēe Isireliban goo, ñ kun mē sōo goo wi u wāa bēen suunu sōo, ù n yaa goru di ñ kun mē yaa ye gbeeku yaa ya go, yēro u koo win yānu teawa kpa u

wobure. Adama ka mε, u ko n sāawa disigii sere ka tō ten yokao u sere dεera.

¹⁶ U kun win yāa ni teye, ma u n wobura, u koo win torarun are mwa.

18

Kō menna bi bu n bεerε mo

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nee,

² a Isireliba sōwā a nee, nena na Gusunō bεen Yinni.

³ I ku ra ko ye ba ra ko Egibitiō mi i raa sina. I ku maa ko ye Kananiiba mō mi na ka bεe dō. I ku ben komanu swīi.

⁴ Adama i nēn woodaba ka nēn yiirebu mēm nōwā kpa i ye swīi. Domi nena na sāa Gusunō bεen Yinni.

⁵ N n mēn na, i nēn gere ka nēn woodaba mēm nōwā. Wi u ye mēm nōwā u ko n wāwa yen sō. Nē Yinni Gusunōwa na yeni gerumō.

⁶ Nēna na wooda yeniba wēemō. Na nee, bεen goo u ku raa ka win dusi tōn kurō kō menna.

⁷ I ku bεen tundo sekuru doke i ka bεen mēro kō menna. Domi u sāawa bεen mēro.

⁸ I ku ka bεen mēron nisi goo kō menna, domi i n kua mε, i bεen tundo sekuru dokewa mi.

⁹ I ku ka bεen sesu tundo turosi n kun mē mēro turosi kō menna baa bā kun bεe seeye yēnu teu sōo.

¹⁰ I ku ka bεen nikurōbu kō menna baa ù n sāan na tōn durōn bii, n kun mē tōn kurōn bii. Domi wi u kua mε, u tii sekuru dokewa mi.

¹¹ I ku ka bεen tundon kurō goon bii kō menna domi u sāawa bεen sesu.

¹² I ku ka bεen tiō kō menna, domi u sāawa bεen tundon dusi.

13 I ku maa ka b̄eeñ meron w̄ono ñ kun me win m̄oñ k̄o menna. Domi u sāawa b̄eeñ meron dusi.

14 I ku maa b̄eeñ tundon w̄ono ñ kun me win m̄oñ sekuru doke i ka win kur̄o k̄o menna. Domi kur̄o wi, u sāawa nge b̄eeñ tiin mero.

15 I ku ka b̄eeñ bigii kur̄o k̄o menna, domi u sāawa b̄eeñ biin kur̄o.

16 I ku ka b̄eeñ w̄ono ñ kun me b̄eeñ m̄oñ kur̄o k̄o menna. I n kua me, i nūn sekuru dokewa.

17 I ku ka t̄on kur̄o k̄o menna kpa i maa ka win bii k̄o menna, ñ kun me win nikur̄obu, domi ba sāawa mi dusinu. I n kua me, ya sāawa mi tora bakaru.

18 I ku b̄eeñ kur̄on w̄ono ñ kun me win m̄oñ sua kur̄o sanam me kur̄o win tii u wāa wāaru sāa. Domi ya koo nisinu ma.

19 I ku ka t̄on kur̄o menna sanam me u yasa m̄ò, domi u sāawa disigii.

20 I ku ka b̄eeñ winsim kur̄o k̄o menna. I n kua me, i tii disi koosiwa mi.

21 I ku ka b̄eeñ bii yākuru ko būu wi ba m̄ò Mələkun mi. Domi i n kua me, ne, Yinni Gusunōñ yīsira i sankā mi. I n yē ma nena na sāa Gusunōñ b̄eeñ Yinni.

22 I ku ka b̄eeñ t̄on dur̄osi k̄o menna nge me i ra ka t̄on kur̄o ko. Domi ya sāawa seku bakaru.

23 I ku ka yaa saberu k̄o menna nge t̄on kur̄o. Domi i n kua me, i tii disi dokewa. Nge meyā maa t̄on kur̄o goo u ku raa de yaa saberu tu ka nūn menna. Ya sāawa seku bakaru.

24 Iku de komā ninin bweseru nu b̄eeñ ko disigibū. Domi niya bwese tuku nini nu ra ko ni kon gira b̄eeñ suunu sāon di.

25 Ba tem m̄en tii disi doke, ma na mu s̄eeyasia ma mu m̄en t̄ambu yarinasia.

26 Beεε Isireliba ka bεε sōbu bεε be i wāa Isireliba sōo, i nēn gere ka nēn wooda ye mēm nōowō. Kpa i bwese nin koma sekurugii ni deri.

27 Be ba raa sina tem mē sōo i sere na, ba koma ni kua ma tem mē, mu disi duura.

28 N n mēn na, bεen tii i ku mu disi doke kpa mu ku raa maa bεe yarinasia nge yellugibu.

29 Domi be ba koma nin garu saara Isireliba kpuro sōo, ba koo bu wunawa ben tōmbun suunu sōon di.

30 Nēna Gusunō bεen Yinni. I de i nēn gere ka nēn wooda ye mēm nōowā mam mam. Kpa i ku bwese tuku nin komanu swīi ni ba ra ko i sere tunuma mini. Kpa i ku ra tii disi doke.

19

Nge mē n weene bu Gusunō sā

1 Yinni Gusunō u Mōwisi sōowā u nēe,

2 a Isireliba kpuro sōowā a nēe, i de i n dēere, domi nē Gusunō bεen Yinni na dēere.

3 Yen sō, bεen baawure u win tundo ka win mero bεere wēeyō kpa u n da wēre tōo wērarugiru sōo. Nēna Gusunō bεen Yinni.

4 I ku tii būnu wē, i ku ra maa bwāaroku gagu seku.

5 I n nē, Yinni Gusunō siarabun yākuru kuammē, i tu koowo nge mē ta koo ka man wēre.

6 I ko ten yaa diwa dōma te i ka ye yākuru kua n̄ kun mē sisiru. Adama ye ya tiara sōo itase, i ko ye dōo meniwa.

7 I n ye di sōo itase, na n̄ yāku te mwāamō. Domi yaa ye, ya disi duurawa mi.

8 Wi u ye di u koo win torarun are wa, domi u ñ ye garisi negia. Ba koo yero wunawa bœen suunu sœon di.

9 I n bœen dianu gëemø, i ku gë ye ya wāa gbee gooro. I ku maa bœen gberun dianu kunønu ko.

10 Meyä i ku maa resem gberu soø resem kunønu ko ka maa resem ye ya wøruma. I ko ye deriwa sãarobu ka sôbun sô. Ne Gusuno bœen Yinniwa na yени gerua.

11 I ku gbëni, i ku maa bœen winsim weesu kua ñ kun me i nùn nøni wëke.

12 I ku bɔri weesugii ko ka nèn yïsiru. Domi ì n kua me, i nèn yïsiru sankawa. Ne Gusuno bœen Yinniwa na yени gerua.

13 I ku bœen winsim dam dore. I ku maa nùn gãanu mwaari ka dam. I ku bœen som kowon kɔsiaru nene sere yam mu ka sâra.

14 I ku soso wòmè. I ku maa gãanu yi wëkon wuswaaø ni nu koo nùn sura. I de bœen daa yu sôosi ma i man nasie ne Gusuno bœen Yinni.

15 I ku murafitiru ko siribu soø. I ku goon bwëebwëeru ñ kun me win dam mæeri i ka nùn siri. Adama i ko i bu siriwa nge me baawuren gem mu nè.

16 I ku gari weesugii kpara bœen tønusin sô. I ku maa nùn gari mani yi yi koo nùn go.

17 I ku bœen winsim tusi gëruo. Adama i nùn gerusio kpa i ku ra tii durum sôbi win sô.

18 I ku bœen winsim mœru kœsie. I ku maa ka goo mœru nene. I bœen tønusi kïo nge bœen tii. Ne Yinni Gusunøwa na yени gerua.

19 I de i nèn wooda yeniba mem noøwa. I ku de yëe bwese bweseka yu yøona. I ku dïa bwesenu yiru

duure gbee teeru səə. I ku yānu doke ni ba kua ka wɛɛ bwesenu yiru.

20 Goo ù n ka yoo tən kurə kɔɔ mənna wi ba durə kā, adama ba n̄ gina nùn yakie win yorun di, yēro u koo yen gobi kəsiawa, adama ba n̄ bu goomə. Domi kurə wi, u gina sāa yoo.

21 Durə win torarun sɔ̄, u koo ka yāa kinəru na Yinni Gusunən wuswaaɔ̄ win kurun kənnəwə u ka torarun sɔmbun yākuru ko.

22 Kpa yāku kowo u nùn torarun suurun wororu koosi ne Yinni Gusunən wuswaaɔ̄. Saa ye səəra u koo win torarun suuru wa.

23 Sanam me i dua Kananin temə i kpa, ma i dāa bwese bweseka duura, i ko yen marum garisiwa disigim, wɔɔ ita. I n̄ mu dimə.

24 Wɔɔ nnesen marum me ya koo ma, mu ko n sāawa ne Yinni Gusunəgim, i ka man siara tɔ̄o bakarun saa.

25 Saa wɔɔ nəəbusen diya bəen tii i ko i n da dāa marum me səri i di. Ne Gusuno bəen Yinniwa na yeni gerua.

26 I ku gāanu ganu di ka yem. I ku wɛɛ n̄ kun me guru wiru məeri i ka bikiaru ko.

27 I ku bəen wirun goo gookan seri kəni bwɛɛrəkə. I ku maa bəen toburun beri berika kəni.

28 I ku bəen wasi muriri goon gəən sɔ̄. I ku maa bəen wasi yore. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

29 I ku bəen bii wəndiaba sekuru doke i bu kurə tanaru kpēe sāaru garun sɔ̄, kpa sakararu ka sekuru sariru tu ku raa yibū tem me səə.

30 I n da tɔ̄o wērarugiru yaaye kpa i nən kuu bekurugiru bəerə wɛ. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

31 I ku da be ba ra gōribu sokun mi ñ kun mē sōrobun mi kpa i ku ra ka tii disi doke. Domi nēna na sāa Gusunō bēen Yinni.

32 I wi u seri kpiki mō kpuro kpunō kpa i durō tēkō bēere wē. I maa ne, Yinni Gusunō nasio. Domi nēna na sāa bēen Yinni.

33 Sōo goo ù n wāa bēen tem sōo, i ku nūn dam dōre.

34 I ko i nūn kuawa nge kpaa yēro, kpa i nūn kīa nge bēen tii. Domi bēen tii i raa sōru di Egibitiō. Ne Gusunō bēen Yinniwa na yeni gerua.

35 I ku murafitiru ko siribu sōo, ka gāa yīruba sōo, ka kiloba sōo kā sakakunu sōo.

36 I de bēen kiloba ka bēen sakakunu ye kpuro ya n sāa dee dee. Ne Gusunō bēen Yinniwa na ye gerua, ne wi na bēe yara Egibitin di.

37 I nēn woodaba kpuro mēm nōowō kpa i ye swīi. Ne, Yinni Gusunōwa na ye gerua.

20

Sāa ni Gusunō u yina

1 Yinni Gusunō u Mōwisi sōowā u nēe,

2 a Isireliba sōowā a nēe, ben goo ñ kun mē sōo wi u wāa be sōo ù n win bii suā u kā bū wi ba mō Mōlōku yākuru kua, ba koo nūn kasukuwa bu go.

3 Ne, Yinni Gusunōwa kon nūn wōri kpa n nūn wuna nēn tōmbun suunu sōon di yēn sō u kā win bii Mōlōku yākuru kua ma u nēn kuru disi doke u nēn yīsi dēeraru sanka.

4 Isireliba bà n yīna bu durō win bweseru go, ma ba nūn mēera u daa yen bweseru mō,

5 nēn tiwa kon nūn wəri wi ka win yēnugibu kpuro kpa n nūn yara win təmbun suunu səən di ka sere be ba maa Mələku ye sāamə.

6 Goo ù n bikiaru da gəri sokobun mi n̄ kun m̄e sərobun mi, kon nūn wəriwa kpa n nūn wuna win təmbun suunu səən di.

7 I de i n d̄eere, domi nēn tii na d̄eere. N̄e Gusunə b̄eən Yinniwa na ye gerua.

Kō menna bi Gusunə uyina

8 Nēna Yinni Gusunə wi u b̄ee gəsa i n ka d̄eere. I ko i nēn woodaba m̄em nāəwawa kpa i s̄i ye səə.

9 Goo ù n win tundo n̄ kun m̄e win mero b̄ərusi, ba koo yēro gowa kpa win yēm mu wəri win tii səə.

10 Goo ù n ka goon kurə kpuna, ba koo kurə wi ka durə wi gowa.

11 Goo ù n ka win tundon kurə kpuna, u win tundo sekuru dokewa. Ba koo yēro gowa ka kurə wi sannu kpa ben yēm mu wəri ben tii səə.

12 Goo ù n ka win biin kurə kpuna, ba koo yēro gowa ka kurə wi sannu. Domi seku bakara ba kua mi. Ben yēm mu koo wəriwa ben tii səə.

13 Tən durə ù n ka win tən durəsi kpuna nge m̄e ba ra ka tən kurə menne, ba koo be yiru ye kpuro gowa. Domi gāa kōsuna ba kua mi. Ben yēm mu koo wəriwa ben tii səə.

14 Goo ù n bii ka mero sua kurə, torə bakara mi. Ba koo be kpuro d̄ō meniwa. Kpa yen bweseru ya kun wāa b̄eən suunu səə.

15 Goo ù n maa ka yaa saberu menna nge m̄e ba ra ka tən kurə menne, ba koo yēro gowa ka yaa sabe ten tii.

16 Tən kurə ù n maa ka yaa saberu mənna nge mə ba ra ka tən durə mənnə, ba koo nùn gowa ka yaa sabe ten tii. Kpa ben yəm mu wəri ben tii səə.

17 Goo ù n win sesu tundo turosi n̄ kun mə mero turosi sua kurə u ka kpuna, ba tii sekuru dokewa mi. Ba koo bu wuṇawa ben təmbun suunu səən di. Durə wi, u koo win torarun are səbewa. Domi u ka win sesu kpuna.

18 Goo ù n ka tən kurə mənna wi u yasa mə, ma yen yəm mə mu yara u mu wa, ba koo be yiru ye yarawa Isireliban suunu səən di.

19 I ku ka bəen meron wənə n̄ kun mə win məə n̄ kun mə bəen tiə kəə mənna. Domi i sāawa dusinu. Wi u kua mə, u koo yen are wa.

20 Goo ù n ka win tundon wənə n̄ kun mə tundon məən kurə kpuna, u bu sekuru dokewa. Kurə wi, ka durə wi, ba koo ben toranun are wa. Ba n̄ bii marumə sere bu ka gbi.

21 Goo ù n win wənə n̄ kun mə win məən kurə sua, u torawa mi. U win wənə n̄ kun mə win məə wi sekuru dokewa mi. Kurə wi, ka durə wi, ba n̄ bibu marumə.

22 I de i nən woodabə ka nən yiirebu məm nəəwa kpa i ka ye səmburu ko, kpa tem mi na ka bəə dəə mu ku raa bəə yarinasia.

23 I ku bwese nin komanu swī ni na kon bəə gira. Domi komə niya ba kua na ka bu yina.

24 Na bəə səəwa na nəə, bəəya i ko i n ben tem mə mə.

Nəna kon bəə mu wəə.
Tem mə, mu tim ka bom yiba.

Nəna Gusuno bəən Yinni nə wi na bəə wuna saa bwese ni nu tien di.

25 Yen səna i ko i wunana yaa ye i ko i di ka ye i kun dimə ka sere maa gunə si i ko i di ka si i n̄ dimə kpa i

ku ra b̄eeñ t̄ombu disi doke ȳee yi, ka guna sin s̄o ye na gesi n̄ee, i ku di mi.

²⁶ I de i n d̄eere i n wāa n̄en s̄o, domi na d̄eere. Ne, Yinni Gusunəwa na b̄ee wuna n̄enem bwese ni nu tien suunu s̄oñ di i n ka sāa negibu.

²⁷ Goo ù n wāa b̄eeñ suunu s̄oñ, t̄on kurə n̄ kun me t̄on durə ma u ra ḡoribu soku n̄ kun me u ra s̄ororu ko, ba koo ȳero kpenu kasukuwa kpa win ȳem mu w̄ori win tii s̄oñ.

21

Yāku kowobun woodaba

1. Wooda ye ya ka

yāku kowon tiiyā

¹ Yinni Gusunə u M̄owisi s̄ōjwa u n̄ee, a Aroni ka win bibu s̄ōjwə a n̄ee, yāku kowo u ku raa tii disi doke u wigii goon goru baba

² ma n̄ kun m̄o win mero ka win tundon goru ka win tiin biigiru ka win wənə ka win mōgiru

³ ka sere win sesu wi u kun duro ȳegiru wi ba n̄ gina sue.

⁴ Isireliban suunu s̄oñ, yāku kowo wi, u sāawa ben guro guro. Yen s̄oñ, u n̄ koo tii disi doke ka ben goon goru.

⁵ Goo ù n gu, yāku kowobu bu ku raa ben wii suunun seri k̄oni, bu ku raa maa ben toburun beri berika k̄oni.

⁶ Meyə bu ku raa maa tii muriri wasi s̄oñ. Ba ko n wāawa ne Gusunə ben Yinnin s̄oñ. Ba n̄ n̄en ȳisiru sankumə. Domi beya ba ko n da man yākunu kue ni nu sāa n̄en d̄ianu. Yen s̄oñ, ba ko n d̄eerewa.

⁷ Ba n̄ koo kurə tanə n̄ kun me wi ba gaba ba ka kpuna sua kurə. Ba n̄ maa kurə wi u win duro yina

suamə. Domi ba ko n dεrewa ba n wāa ne, Yinni Gusunən sō.

⁸ Isireli baawurewa u koo yāku kowo garisi tən dεero. Domi wiya u ra ka bεen yākunu ne, ne, Yinni Gusunən mi. Yen sō, ba ko n dεrewa, domi ne, Yinni Gusunə na dεere. Nena na bεe gəsa i n ka maa dεere.

⁹ Yāku kowo goon bii wəndia ù n tii sekuru dokemə u kurə tanaru dimə, win tundowə u sekuru dokemə. Ba koo bii wəndia wi dōo məniwa.

¹⁰ Yāku kowo wi ba gum tāre wirə u kua yāku kowo tənwero, ma ba nūn sāa yānu dokea, u ku maa win seri sanku goon gəon sō. Meyə u ku maa win yānu gēeku.

¹¹ U ku raa goru garu susi u tii disi doke, baa n̄ n win tundo n̄ kun mε win məron gorun na.

¹² U n̄ maa yario nen kurun di goon gorun sō, u ku ka kuu te disi doken sō. Domi ba nūn gum tāre u n̄ ka sāa nənəm. Ne, Yinni Gusunəwa na ye gerua.

¹³ Wəndia wi u kun durə yēwa yāku kowo tənwero u koo sua kurə.

¹⁴ U n̄ koo gəmini goo sua kurə n̄ kun mε kurə wi ba yina n̄ kun mε kurə wi ba gabəba ka kpuna n̄ kun mε kurə tanə. Adama wəndia wi u kun durə yēwa u koo sua win dusibu səo.

¹⁵ Kpa u ku raa bwese tukuru doke win bweseru səo. Ne Yinni Gusunəwa na nūn gəsa u n̄ ka dεere.

2. *Wi u kun kpə*

u ko yāku kowo

¹⁶ Yinni Gusunə u maa Məwisi səowə u nεe,

¹⁷ a Aroni ka win bibu səowə a nεe, baa ka win bibun bweserə goo ù n alebu gaa mə win wasi səo,

yēro kun kpē u da nēn kuu te sōo u nē, Yinni Gusunō dīanu ganu yākuru kua.

¹⁸ Alebugii goo kun kpē u nēn sōmbu te ko, aa wōkowa? Aa kōri barōwa? N kun mē yēron wuswaa ya kōsikirewa?

¹⁹ N kun mē yēron naasu ñ kun mē win gāsera bōarewa?

²⁰ N kun mē yēro u kundu kpiawa? N kun mē u sāawa tōn kōmiakubu? N kun mē yēron nōni kpiawa? N kun mē yēro taataaru ñ kun mē debu mōwa? N kun mē win tīa bii kōsikira?

²¹ Wi u alebu gaa mō wasi sōo gesi Aronin bwe-seru sōo, u ñ kpē u nē, Yinni Gusunō yākuru kua. U ñ maa kpē u ka dīanu ganu na u ka yākuru ko nēn kuu te sōo.

²² Adama u koo kpī u nē, Yinni Gusunōn dīa dēeranu di.

²³ Win alebun sōna u ñ kpē u susi yāku yerō ka kuu ten beku kare ten mi. Kpa u ku raa nēn kuu te disi doke. Nē, Yinni Gusunōwa na ra yāku kowobu gōsi ba n ka dēere.

²⁴ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro gari yi sōowa.

22

3. Be ba koo yāku dīanu di

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōowa u nēe,

² a Aroni ka win bibu sōowā a nēe, ba n tīi se dīa ni Isireliba ba ka man naawamme sōo, kpa bu ku raa nēn yīsi dēera te sanku. Nēna na sāa Yinni Gusunō.

³ Ben bweseru sōo, goo ù n nu susi, ma u disi gēe mō, ba koo yēro yarawa nēn sōmburun di.

⁴ Aronin bweseru səə, goo ù n bara disigiru mə, n̄ kun mə ù n kentu kpika mə, u n̄ yāku dīa ni dimə sere ù n deera,

⁵ ka sere wi u goru baba n̄ kun mə wīn sen nim mu wīa n̄ kun mə wi u yaa gaa baba ye ya disi mə n̄ kun mə wi u goo baba wi u disi mə.

⁶ Wi u yen gaa baba gesi, u disi duurawa mi sere ka yokao. U n̄ kpē u yāku dīa ni di ma n̄ kun mə u wobura mām mām.

⁷ U n̄ wobura, yokan di u deera, u koo kpī u n̄en dīa ni di. Domi niya nu sāa win dīanu.

⁸ Mεyā yāku kowo goo kun yaa goru temmə n̄ kun mə yaa ye gbeeku yaa gaa ya go u ku raa ka tii disi doken sō. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

⁹ Ba koo n̄en woodaba məm nəowawa domi bə n̄ n̄en dīanu disi doke, ba koo ben torarun are səbe kpa bu gbi. Nε, Yinni Gusunəwa na bu gəsa ba n̄ ka deere.

¹⁰ Tən diro kun yāku dīa ni dimə baa yāku kowon səm kowo n̄ kun mə win səə. Yēro kun yāku dīa ni dimə.

¹¹ Adama yoo wi yāku kowo u dwa ka wi ba mara win yenuə, ba koo kpī bu dīa ni di.

¹² Yāku kowon bii tən kurə ù n̄ tən diro sua durə, ù ku raa yāku dīa ni di.

¹³ Adama bii wi, ù n̄ sāa gəmini n̄ kun mə win durə u nūn yina, ma u n̄ ka durə wi mara, ma u gəsira win tundon yenuə u sō nge sanam mə u n̄ durə sue, u koo kpī u dīa ni di. Ma n̄ kun mə, tən diro u ku dīa ni di.

¹⁴ Tən tuko goo ù n̄ nu di u n̄ ka baaru, u koo nin kəsire yāku kowo wēwa. Yen biru kpa u nūn nin bənu nəobun tia sosia.

15 Yāku kowobu bu ku raa dĩa ni disi doke nì Isireliba ba ka yākuru kua Yinni Gusunøn wuswaaø.

16 Bà n nu di sanam mε n ñ weenε bu nu di, ba Isireliba toranu səbimøwa. Nena Yinni Gusunø, nε wi na ra yākunu dəerasie.

Sabe te ba koo ka yākuru ko

17 Yinni Gusunø u Məwisi sə̄wa u nεε,

18 a Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro sə̄wø a nεε, goo be səø ñ kun mε səø goo wi u wāq ben suunu səø, ù n kī u yāku dɔø mwaararugiru ko ka kīru, ñ kun mε u ka nəø mwεeru garu yibia,

19 nε, Yinni Gusunø n sere tu mwa, yaa sabe dɔø ge ga ñ alebu mə gera u koo ka na, naa, ñ kun mε yāaru, ñ kun mε boo, ya n gesi sāa dwa.

20 U ñ koo ka yaa saberu na te ta alebu gaa mə. Domi ù n ka tu yākuru kua, na ñ mwaamø.

21 Goo ù n siarabun yākuru mə ka kīru ñ kun mε u ka nəø mwεeru garu yibia, u koo tu kowa ka sabe te ta ñ alebu gaa mə n sere win yāku te mwa.

22 N n men na, bu ku ka sabe wōko na, ñ kun mε te ta kōri bəøre, ñ kun mε te ba so ba kəsiki, ñ kun mε te ta boo boosu ñ kun mε taataaru mə gənaø. Bu ku ka yen gaa yāku dɔø mwaararugiru ko.

23 Ba koo kpī bu ka yaa sabe tèn wasin bee tiø kpāaru bo kērun yākuru ko. Adama bu ku ka tu nəø mwεerugiru ko.

24 Bu ku raa ka yaa sabe tèn fñara kəra ñ kun mε ba wīa nε, Yinni Gusunø yākuru kua. Bu ku maa yen bweseru yaa saberu garu kua bà n dua ben temø.

25 Bu ku ka nε, Yinni Gusunø sabe ten bweseru yākuru kua te ba wa səbun mi. Domi sabe tèn wasi

ba mεera kua, ta sāawa nge sabe te ta alebu mō. Nε,
Yinni Gusunō, na n̄ yāku ten bweseru mwaamō.

26 Yinni Gusunō u Mōwisi sō̄wa u nεe,

27 bà n̄ kete buu mara n̄ kun mε yāaru n̄ kun
mε boo, ga koo kowa sō̄ nō̄ba yiru ka gen mero.
Adama saa sō̄ nō̄ba itasen di, ba koo kpī bu ka gu
yāku dō̄ mwaararugiru ko.

28 Bu ku raa yaa saberu garu go ka ten buu sō̄
teeru.

29 Bà n̄ nε, Yinni Gusunō siarabun yākuru
kuammε, bu tu koowo nge mε kon ka tu mwa.

30 Yen dō̄ma tera ba koo ten yaa di. Ba n̄ yen gaa
tiāmō sere sisiru.

31 Ba koo nēn wooda ye mēm nō̄wawa kpa bu ye
swī̄i.

32 Bu ku raa nēn yī̄siru sanku kpa bu wa bu man
bē̄ere wē̄ ben suunu sō̄. Nēna na Yinni Gusunō wi
u bē̄e gō̄sa i n̄ ka dē̄ere.

33 Nēna na bē̄e yara saa Egibitin di na n̄ ka sāa
Gusunō bē̄en Yinni.

23

Tō̄o baka bwese bweseka

1-2 Yinni Gusunō u Isireliba sō̄wa saa Mōwisin
nō̄on di u nεe, tō̄o baka n̄ sō̄ i ko i n̄ da menne i man
sā, ni wee.

Tō̄o wē̄rarugiru

3 Alusuma tia sō̄, sō̄ nō̄ba tia i ko i n̄ da sōmburu
ko, sō̄ nō̄ba yiruse, i ko i wē̄ra kpa i mēnna i ka
man sā. Yen tō̄o te, i ku ra sōmburu garu ko. I ko i
tu diwa nēn sō̄ baa mi i wāa kpuro gesi.

4 Tō̄o baka ni nu maa tie, n̄ sō̄ i ko i mēnna i ka
man sā, nin tō̄nu wee.

Gəə sararibun təə bakaru

5 Yinni Gusunə u nεε, wōən suru gbiikoon sōə wōkura nnesen yokan di, i Gəə sararibun təə bakaru dio nε, Yinni Gusunən sō.

6 Yen sōə wōkura nəəbuse səəra i ko i pēe ye ba kun seeyatia doken təə bakaru tore. I ko i kowa sōə nəəba yiru i n pēe dimə ye ba kun seeyatia doke.

7 Alusuma yen təə gbiikiru səəra i ko i mənna i man sā. Yen təə te, i ku ra səmburu garu ko.

8 Alusuma yen təə baatere i ko i n da man yāku dōə mwaararugiru kuewa. Sōə nəəba yiruse, i ko i kpam mənna i man sā. Yen təə te, i ku səmburu garu ko.

Gberun dīa gbiikinun

təə bakaru

9-10 Yinni Gusunə u maa Isireliba sōəwa saa Məwisin nəən di u nεε, i n dua tem mε kon bεe wē sōə, ma i dīanu gā, i ko i ka dīa gbiikii ni i gā mi yāku kowo daawawa.

11 Kpa yāku kowon tii u man nu tusia təə wērarugirun sisiru kpa n wa n ka bεe nənu geu mεeri.

12 Yen təə te, i ko i man yāku dōə mwaararugiru kua ka yāaru wōə tiagiru te ta n alebu gaa mə.

13 I ko i maa som kilo nəəba tia mε i ka gum burina səndi kpa ye kpuron nuburu tu nε, Yinni Gusunə dore. Yen biru kpa i tam litiri tia ka bənu tāre som mən wəllə.

14 I n̄ ko i dīa gbiikii nin pēe di n̄ kun mε nin bima ye ba sənwə n̄ kun mε ye ba kəsuka sere dəma te i ka nε, Yinni Gusunəgia na. I ko wooda yeni məm nəəwawa mi i wāa kpuro sere ka baadommaɔ.

Geebun təə bakaru

15 Yinni Gusunø u maa Isireliba sõowa saa Mowisin nõon di u nee, i ko i maa alusuma gariwa nõoba yiru saa tõo wërarugirun sisirun di dëma tèn di i ka bëen dïa gbiikii ni, ne, Yinni Gusunø naawa.

16 I ko i gariwa sõo weeraakuru sere n ka ko tõo wërarugiru nõoba yirusen sisiru. Kpa i maa ne, Yinni Gusunø yãkuru kua.

17 I ko i ka pëe yiru na saa bëen yenun di yèn baayere ba kua ka som kilo ita ka pëe seeyatia. Bëen gberun dïa gbiikii niya i ko i ka yen som më ko, kpa yãku kowo u ye sõosi beri berika.

18 Yen biru, i ko i ne, Yinni Gusunø yãku dõo mwaararugiru kua ka yãanu nõoba yiru ni nu wõo tia tia mõ kpa nu kun alebu gaa mõ ka maa këte kinë kpem teeru ka yãa kinenu yiru ka sere tam. Kpa ye kpuron nuburu tu ne, Yinni Gusunø dore.

19 I ko i maa boo go bëen toranun yãkurun sõ ka maa yãanu yiru ni nu wõo tia tia mõ siarabun yãkurun sõ

20 ka pëe ye sannu. Yãku kowo u koo ka ye kpuro Yinni Gusunø daawawa u nu tusiarun wororu koosi. Kpa ye kpuro ya n sãa ne, Yinni Gusunøgia. Ye kpuron biru, yaa ye kpuro ya koo kowa yãku kowogia.

21 Yen tõo te, i ko mënnawa bëe kpuro i man sã. I ñ maa sõmburu mò dëma te. Mi i wãa kpuro, i ko i wooda yeni mëm nõowawa sere ka baadommaø.

22 I n bëen gberun dïanu gëëmo, i ku ni nu wãa bëen gbee goorë gë. Yen biru i ku maa nu kunõnu ko. I ko i nu sãarobu ka sõbu deriawa. Ne Gusunø bëen Yinniwa na ye gerua.

ba ra kəbi wure

²³⁻²⁴ Yinni Gusunə u Isireliba sōwa saa Mōwisin nōn di u nee, wōn suru nōba yirusen tō gbiikiru sō, i ko i wērawa kpa i kəbi so Gusunə u ka bēe yaaya. Tō te, i ko i mennawa kpa i man sā.

²⁵ I ku ra sōmburu garu ko. Kpa i man yāku dō mwaararuginu kua.

Torarun suurun tō bakaru

²⁶ Yinni Gusunə u Mōwisi sōwa u nee,

²⁷ wōn suru nōba yirusen sō wōkurusewa i ko i yākuru ko bēen toranun suurun sō. I ko i mennawa kpa i nō bōke kpa i man sā. Kpa i man yāku dō mwaararuginu kua.

²⁸ I ku ra sōmburu garu ko tō te sō. Domi tō te sāra ba koo bēe toranun suuru kobun woronu koosi Gusunə bēen Yinnin wuswaa.

²⁹ Wi u kun nō bōkue yen tō te, ba koo nūn wunawa win tōmbun suunu sōn di.

³⁰ Wi u maa sōmburu kua tō te sō, kon de bu yēro gowa.

³¹ I ku ra sōmburu garu ko tō te. Ya ko n sāwa wooda ka baadommaa ka bēen bibun bweserə. Mi i wāa kpuro, i ko ye mēm nōwāwa.

³² Ya ko n sāwa nge tō wērarugiru kpa i nō bōke. I ko i wērawa saa surun sō nōba nnēn yokan di sere ka yen sisirun yokāo.

Kunun tō bakaru

³³⁻³⁴ Yinni Gusunə u Isireliba sōwa saa Mōwisin nōn di u nee, saa wōn suru nōba yirusen sō wōkura nōbun di, i ko i Kunun tō bakaru diwa sō nōba yiru i ka ne, Yinni Gusunə sā.

³⁵ Yen tō gbiikiru, i ko i mennā i man sā. I ku ra sōmburu garu ko tō te.

36 Tõo baatere i ko i n da man yãku dõo mwaararugiru kuewa sere n ka ko sõo nooba yiru ye. Yen sõo nooba itase, i ko i kpam mennawa i man sã kpa i man yãku dõo mwaararuginu kua. Tõo te, i ku ra sãmburu garu ko. Ta sãawa gãa girinu.

37 Yeniba kpuro ya sãawa tõo baka ni i ko i di ne Yinni Gusunõn sõ. Kpa i man yãku dõo mwaararuginu kua ka beeñ gberun dianu ka siarabun yãkunu ka tam. Yãkuru baatere ka ten tõru.

38 Meyä i ku maa tõo wẽrarugiru duari ka yãku ni i ra man kue ka sere maa këe ni i ra ka ne ka maa noo mwëerun yãkuru.

39 Suru nooba yirusen sõo wãkura noobuse sõo, ì n beeñ gberun dianu gã, i ko i tõo bakaru diwa sõo nooba yiru i ka man beeñ wẽ. Yen tõo gbiikiru ka yen tõru nooba itase, i ko i wẽrawa i ku sãmburu garu ko.

40 Yen tõo gbiikii te, i ko i dãa marum buram sua ka kpakpa wurusu ka dãa wuru bakasu si su ra n wãa daaro kpa i n nuku dobu mò nen wuswaaõ sõo nooba yiru ye.

41 Wõo baagere i ko i n da tõo baka te diwa i ka man beeñ wẽ suru nooba yiruse ye sõo. Ya ko n sãawa wooda sere ka baadommaõ.

42 Beeñ Isireliba kpurowa i ko i n wãa kunu sõo sere sõo nooba yiru.

43 Kpa beeñ bibun bweseru tu ka gia ma na ben sikadoba sinasia kunu sõo sanam me na bu yarama Egibitin di. Ne Gusunõ beeñ Yinniwa na ye gerua.

44 Nge meyä Mowisi u Isireliba tõo baka ni sõowá ni ba ko n da di bu ka Yinni Gusunõ beeñ wẽ.

24*Gusunən kuu bekurugirun**dabu*

¹ Yinni Gusunə u Məwisi səəwa u nəe,

² a Isireliba səəwə a nəe, bu nùn olifin gum kasuo
mə mu gea bo kpa fitilanu nu n ka sōre yokə
baayere.

³ Aroni u koo ka gum mə dawa nə, Yinni Gusunən
kuu bekurugii ten mi, beku kare ten wuswaqə te ta
woodan kpakoro te ganua. Kpa u de fitila ni, nu n
sōre yokan di sere yam mu ka sāra. Yeni ya ko n
sāawa wooda sere kə ben bibun bwesero.

⁴ Aroni u koo fitila ni səndiwa dabu wuraguun
wəllə kpa nu n sōre wəkuru baatere sere yam mu
ka sāra.

Pēe ye ba ra Yinni Gusunə wē

⁵ Yinni Gusunə u Məwisi səəwa u nəe, a pēe
wəkura yiru wəəwə yen baayere ya n sāa kilo nəəba
tia.

⁶ Kaa ye yorewa nən wuswaqə tabulu wuragia
yen wəllə sīa yiru, yen baayere səə pēe nəəba tia.

⁷ Sīa baayeren wəllə kaa turare gea səndi kpa bu
ye dəə meni nən sō pēe yen ayerə kpa n bəe yaaya.

⁸ Təə wērərugiru baatere, ba ko n da man pēe yen
bweseru yiyyewa kpa ya n yii mi baadomma. Ya
ko n sāawa wooda bēən bibun bweseru səə sere ka
baadommaə.

⁹ Pēe ye ba kəsire kua mi, ya ko n sāawa Aroni ka
win bibugia. Ba koo ye diwa yam dəəramə. Pēe ye,
ya sāawa nənəm domi nəna ba ye wē sanam mə ba
yāku dəə mwaararugiru mə. Aronin bwesera ta ko
n da ye di sere ka baadommaə.

Wi u Gusunə gari kam

gerusin seeyasiabu

10-11 Sōo teeru Isireliban goo kā Egibitigii goon bii wì u ka Isireli tōn kurə mara ba sanna. Kurə Isireli win yīsira Selomiti, Debirin bii, Danun bweseru sōo. Selomitin bii wì, u Gusunən yīsiru gari kam gerusimə u bōrusimə. Yera yande ba ka nùn da Mōwisin mi.

12 Ma ba nùn yii ba ka mara bu wa ye Yinni Gusunə u koo gere.

13 Yera Yinni Gusunə u Mōwisi sōowā u nee,

14 i ka durə wi yario sansanin di. Be ba maa nuə u ne Yinni Gusunə gari kam gerusi mi, kpa bu ben nōma səndi win wirə bu ka seedə di kpa Isireliba kpuro bu nùn kpenu kasuku bu go.

15 Yen biru wooda yeniwa kaa Isireliba wē a nee, wi u ne, Yinni Gusunə gari kam gerusi, yēro u koo yen are wa.

16 Wi u gesi ne, Yinni Gusunə gari kam gerusi, ba koo yēro gowa. Isireliba kpurowa ba koo nùn kpenu kasuku bu go. Baa ù n sāan na sōo, ba koo nùn gowa yēn sō u ne, Yinni Gusunə gari kam gerusi.

17 Goo ù n win winsim go, ba koo maa yēro gowa.

18 Goo ù n win winsim yaa saberu go, u koo ten kōsire wēwa wasiru. Hundewa ya hunden kōsire.

19 Goo ù n maa win winsim mēera kua, mēera yen bwesera ba koo yēro ko.

20 Wi u goo bua, ba koo maa yēro buawa. Wi u goon nōni wīa, ba koo maa yēron nōni wīawa. Wi u goon dondu bua, ba koo maa yērogiru buawa. Kōsa ye tōnu u win tōnusi kua kpuro, yera ba koo maa nùn kōsie.

21 Wi u yaa saberu go, u koo ten kəsire wẽwa. Wi u maa tənu go, ba koo maa yẽro gowa.

22 Wooda tia yera ba koo ka bεε ka bεεn səbu siri. Ne Gusunə bεεn Yinniwa na ye gerua.

23 Ma Məwisi u Isireliba kpuro ye səəwa. Ma ba durə wi u Yinni Gusunə gari kam gerusi mi yara sansanin di ba nùn kpenu kasuka ba go. Nge meya ba ka kua ye Yinni Gusunə u Məwisi səəwa.

25

Tem wẽrasiabu

1-2 Yinni Gusunə u ka Məwisi gari kua guu te ba mə Sinain wəllə u neε, bεε Isireliba i n dua tem mε səo, mε kon bεε wẽ mi, i ko i dewa bεεn gbean tem mu wẽra nen sõ.

3 Wəə nəəba tia səora i ko i bεεn gbea duure kpa i bεεn resem gbaanu səmε i nin dānu kəni. Kpa i yen marum səri.

4 Adama wəə nəəba yiruse, ya ko n sāawa wəə wẽraruguu Yinni Gusunən sõ. Bεεn gbenu nu koo wẽrawa mam mam. I ku ra nu dīanu duure, i n ko i maa bεεn resem kəni.

5 Baa dīa ni nu wəruma sanam mε i gẽemə ma nu kphia ka tii, i n nu gẽemə. I n maa resem sərimə ye ya ka tii mara. Domi bεεn gbea ya koo wẽrawa mam mam wəə ge səo.

6 Adama wəə wẽraruguu ge səo, ye ya kphia ka tii, yera i ko i di bεε ka bεεn səm kowobu ka bεεn yobu ka sere maa səo be ba wāā bεεn suunu səo

7 ka bεεn yaa sabenu ka gbeeku yee. Ye tem mε, mu koo kpi yera i ko i di.

Yakiabun wəə

8 I ko i wõø nõøba yirun suba nõøba yiru deriwa yu doona. Ye kpuro ya sãawa mi, wõø weeraakuru tia sari.

9 Yen wõø dãakun suru nõøba yirusen sõø wõkuru, tõø te ba torarun yãkuru kua mi, i ko i kõbi wurawa ka kuuki tem me kpuro sõø.

10 Wõø weeraakurusen wõø ge, ga ko n sãawa nñem ne, Yinni Gusunõn sõ. Kpa i kpara ma baawure u tii mõ. Wõø ge sõø, ba koo gbee te goo u raa dõra ñ kun me te ba nùn mwaari wesiawã tu ko wigiru. Wi u raa maa yoru dimõ, u koo yakiara u wura win yenuo.

11 Nge meya i ko n da wõø weeraakuru baateren yakiabun tõø bakaru di. I ko i wërawa wõø ge sõø. I ñ dñanu ganu duurumõ. I ñ maa dñanu ganu gëemõ ni nu ka tii kpia. Meya i ñ maa resem sõrimõ ye ya mara resem gbaaro te ba ñ sõnwa.

12 Domi nuku dobun wõøwa ge i ko i wuna nñem ne Yinni Gusunõn sõ. Adama bëen gbeän dñana i ko i di.

13 Wõø ge sõø, baawure u koo win tem mwawa me ba raa nùn mwaari.

14 I n tem dõramõ, ñ kun me ì n dwemõ, bëen goo u ku raa win winsim nõni wõke.

15 Wi u kĩ u win gberu dõra, u koo gina lasabu kowa u wa mèn nõø ta koo dñanu ma sere wõø weeraaku te, tu ka yibu tè sõø ba ra yakiabun tõø bakaru ko tè sõø yero u koo tu wesia.

16 Nge me wõsu su dabiru ne, nge meya gbee ten gobi yi ko n kpãaru ne. Wõsun sukum me mu tie mù kun dari sere wõø weeraaku te, tu ka yibu, ten gobi yi ñ ko yi n kpã. Domi ye ba koo gë gbee te sõø, yera u dõramõ.

17 Beεn goo u ku raa win winsim nəni wōke. I ko i man nasiawa domi nəna na sāa Gusunə beεn Yinni.

18 I nən woodaba məm nəəwə kpa i sī ye səo. Saa ye səɔra i ko i sina tem mə səo ka bəri yəndu.

19 Tem mε, mu koo dīanu ko ni nu koo beε turi kpa i n ka wāa bəri yəndu səo.

20 Sərəkudo i ko i tii bikia i neε, mba i ko i di wōo nəəba yiruse te. Domi i n wōo ge səo dīanu duurumə, i n maa gēemə.

21 Kon beε domaru kua wōo nəəba tiase kpa beεn gbea yu wōo itan dīanu ma.

22 Wōo nəəba itase səo, i ko i dīanu duure kpa beεn dīa gurunu nu n tie sere i ka wōo nəəba nnesen dīanu g̊e.

Tem ka dian yakiabu

23 Goo kun tənu tem dəremə kpa yēro u n mu mə sere ka baadommə, domi ne, Yinni Gusunəwa na tem mə, i maa wāawa nən mi nge səbu.

24 Yen sōna mi i sina kpuro, i ko i tem yakiabun wooda ye məm nəəwawa.

25 Beε səo, goo ù n kua sāaro, ma u win tem sukum dəra, win dusi goo ù n gobi mə, u koo kpī u mu yakia.

26 Yēro ù kun maa dusi goo mə wi u koo mu yakia, win tii u koo kookari kowa u ka mu yakia.

27 U koo wōsu gariwa si su tie wōo weeraaku te, tu ka sere yibu kpa u si kpuron gobi kəsia kpa tem mε, mu ko wigim.

28 U kun gobi wa u ka mu yakia, u koo mu wi u tem mə dwa deria sere yakiabun tōo bəkaru tu ka turi. Yen biru u koo kpī u wura tem mə səo.

²⁹ Yinni Gusunõ u nεε, goo ù n win diru dəra te ta wāa wuu gbāraruguu səo, wōo tia u mə u ka tu yakia.

³⁰ Yēro ù n kpana u dii te yakia wōo tia yen baa səo, ta koo kowa wi u tu dwagiru sere ka baadommao. U n̄ maa tu wesiamə baa yakiabun tōo bakaru tā n tunuma.

³¹ Adama dii te ta wāa wuu ge ga n̄ gbāraru mə səo, ba koo tu yakiawa nge mε ba rə tem yacie. Baa n̄ n meren na, wi u raa dii te mə, ba koo nūn tu wesiawa yakiabun tōo bakaru səo.

³² Adama Lefiban wusu ka ben dia, ba ko n da kpī bu ye yacie saa kpuro.

³³ Wi u Lefiban goon diru dwa, yakiabun tōo bakaru tā n tunuma, u koo yariwa dii ten min di ka wuu gen min di. Lefiban dia ya sāawa ben tiiginu Isirelibaginun suunu səo.

³⁴ Gbee ni nu maa ka ben wusu sikerene, ben goo kun kpē u nu dəra. Domi bera ba nu mə sere ka baadommao.

Bəkurabun wooda

³⁵ Yinni Gusunõ u nεε, wunen Isirelisi ù n sāaru duura, ma u n̄ kpē u tii nəɔri, a de a nūn somi u ka win wāaru di. Nge meya kaa maa səo kua kpa u wa u sinə tem mε səo wunen bəkuo.

³⁶ A n nūn gāanu bəkura, a ku nūn are kasusi. A de a nε Gusunõ wunen Yinni nasia, kpa wunen winsim u wa u n wāa wunen bəkuo.

³⁷ A n nūn gobi bəkura n̄ kun mε dīanu, a ku nim doke.

³⁸ Nε Gusunõ bεen Yinniwa na ye gerua. Nεna na bεε yara saa Egibitin di n ka bεε Kananin tem wε kpa na n sāa bεen Yinni.

Yorun wooda

39 Yinni Gusuno u maa nεε, wunen Isirelisi ù n sāaru duura ma u nun tii dore, a ku nùn yoo səma koosia.

40 U ko n sāawa wunen səm kowo, u n wāa wunen yenuo sere yakiabun tō bakaru tu ka na.

41 Yakiabun tō baka te, tā n tunuma, kaa nùn yakiawa wi ka win bibu kpa u wura u win yēnugibu deema, u win sikadoban gbea tubi di.

42 Domi ba sāawa nēn yobu be na yarama Egibitin di. Ba n koo bu dora nge me ba ra yobu dore.

43 A ku nùn dam dore. A sōsio ma a nē Gusuno wunen Yinni nasie.

44 A n yobu kī, bwese tuku ni nu ka nun sikerenewa kaa yoru mwēeri ba n sāa wunegibu.

45 Kaa kpī a səbun bibu dwe be ba wāa wunen yenuo ka sere be ba mara bēen tem sō. A n bu dwa, ba ko n sāawa wunegibu.

46 Wunen bibun bweseru ta koo kpī tu bu tubi di sere ka baadommao. Adama goo u ku raa win Isirelisi dam dore.

47 Sō goo ù n wāa wunen yenuo, ma u kua gobigii, ma Isireli goo u sāaru duura, ma u tii sō wi dore, n̄ kun me sō win dusi goo,

48 Isireli wi, u koo kpī u tii yakia n̄ kun me win dusi goo u nùn yakia

49 n̄ kun me win baan mō n̄ kun me win baan wānō n̄ kun me ben bii goo n̄ kun me win dusi goo gesi. Wi u maa tii dora mi, ù n dam wa u ka tii yakia, u koo kpī u tii yakia.

50 Ba koo wēsun geeru gariwa wi ka wi u nùn dwa saa mìn di u tii dora sere yakiabun tō bakaru tu ka turi. Win yakiabun gobin geeru ta ko n sāawa nge gobi yi ba koo səm kowo kəsia wō si sō.

⁵¹ Wōsu sù n maa tie su kpā yakiabun tō bakaru tu sere turi, u koo win yakiabun gobi kəsiawa nge me wō sin geera nε.

⁵² Wōsu sù kun maa dabí sere yakiabun tō bakaru tu kə turi, u koo win yakiabun gobi kəsiawa nge me wō sin geera nε.

⁵³ U n wāa win yinnin mi, yinni wi, u koo nūn kowa nge me ba ra səm kowo kue. U n koo nūn dam dore.

⁵⁴ U kun kpīa u tii yakiar ka swaa yen gaa, u koo yakiara wi ka win bibu yakiabun tō bakaru səo.

Nena Gusunə bəen Yinni

⁵⁵ Isireliba ba sāawa nε, Yinni Gusunən yobu be na yara Egibitin di. Ne Gusunə na sāawa ben Yinni.

26

¹ Na nεε, i ku bwāaroku gagu sā. I ku ra maa gāanu ganun weenasinu ko. I ku maa kperu garu gira te ba gāanu ganun weenasinu koosi kpā i yiira i sā. Domi nena nə Gusunə bəen Yinni.

² I tō wērarugiru yaayo kpā i nən kuu bekurugiru bəere wē. Ne, Yinni Gusunəwa na ye gerua.

Domanu

³ I n nən woodaba məm nəowā ma i ye swīi,

⁴ kon de gura yu nε yen saa səo kpā tem mu dīanu wē kpā dānu nu binu ma.

⁵ I ko n dīanu gēeməwa sere bəen resəm yu ka sɔribu turi. Kpā resəm ye, ya n maa wāa duurubun saa. I ko i di i debu kpā i n wāa ka bəri yəndu bəen tem səo.

⁶ Kon de alafia ya n wāa tem me səo. Goo kun bəe baasimə i n dō. Kon de yee gəbi yi doona. Meyə tabu kun maa duə tem me səo.

⁷ I ko i bεen yibereba naa girawa kpa i bu takobi səkiri i kamia.

⁸ Bεen nəəbu ba koo kpī bu təmbu wunəbu (100) naa swīi bu go. Kpa bεen wunəbu bu təmbu nərəbun suba wəkuru (10.000) naa swīi bu go ka takobi.

⁹ Kon ka bεe nənu geu mεeri kpa n de i marura i kowara kpa n de nən arukawani ya n wāa sere ka bεen bibun bibo.

¹⁰ I ko i bεen dīa gurunu di sere nu tiara kpa i kpaanu kəsire ko bεen birano.

¹¹ Kon de bu nən wāa yero gira bεen suunu səo. Na n̄ maa bεe biru kisimo.

¹² Na kon sīiməwa bεen suunu səo kpa na n sāa bεen Yinni kpa i n maa sāa nən təmbu.

¹³ Nəna Gusuno bεen Yinni, nε wi na bεe yara sāa yorun di Egibitio. Nəna na Egibitigibun dam dorebu kpeerasia. Tē i ko i kpī i sī n kun ka sekuru.

Bɔri

¹⁴ Yinni Gusuno u nεe, i kun nən woodaba məm nəəwε, ma i n̄ sīimə ye səo,

¹⁵ ma i nən arukawani yina, i nən woodaba biru kisi, i n̄ ka bu səmburu kue,

¹⁶ wee ye kon bεe kua.

Kon bεe bεrum tia kpa n de wasi sun bakaru tu bεe wəri i woora sere bεen nəni yi tonda kpa i n wahala mò. Kam səɔra i ko i bεen dīanu duure. Domi bεen yiberebara ba koo nu di.

¹⁷ Kon bεe biru kisi kpa bεen yibereba bu bεe kamia. Kpa be ba bεe tusa bu bεe dam dore. I ko i duki yakikirawa baa bà kun bεe naa gire.

¹⁸ Yeniba kpuron biru, i kun man məm nəəwε, kon bεe sεeyasia too too bεen torarun sō.

19 Kon bεen dam bua mèn sō i tii sue. Kon de wøllu tu bøbia nge sisu kpa gura yu ku nε. Kpa tem mu bøbia nge sii gandu.

20 I ko i bεen dam dørawa kam sō. Domi tem mu ñ dñanu mò. Mεya dānu nu ñ maa marumō.

21 I n man seesimō, kon bεe seeyasia too too bεen toranun sō.

22 Kon bεe gbeeku yεe surema yi bεen bibu go sere ka bεen yaa sabeno kpa i kun maa dabi kpa bεen swεe yi gbi.

23 Seeyasia bini bù kun maa dere i gōru gøsie, ma i man seesimō,

24 nεn tii kon bεe seesi kpa n maa bεe seeyasia too too n kere yellu bεen toranun sō.

25 Kon de tabu bu bεe wøri yèn sō i nεn arukawani kusia. I n menna i kukua bεen wuso, kon de bararu tu bεe wøri kpa yibereba bu bεe nøma turi.

26 Kon de gōru tu na. Saa ye sō, tøn kurøbu wøkuru ba koo pεe wøwa doo teu sō kpa bu ka bεe naawa ye ya ñ bεe debumō.

27 Yeniban biru i kun man mεm nøowε, ma i man seesimō,

28 nεn tii kon bεe seesi ka mørku kpa n bεe seeyasia nøn nøoba yiru n kere yellu bεen toranun sō.

29 I ko i gōru wa sere i bεen bibu tem.

30 Kon bεe tusi sere n bεe gunguu nñ mi i ra yākuru ko køsuku ka bwāarokunu ni i ra ka sō sā. Kon bεen gonu søndi bwāaroku nin kēkin wøllø.

31 Kon bεen wusu gøsia bansu kpa n bεen sāa yenu køsuku. Na ñ maa bεen yākunu mwaamō.

32 Kon bεen tem kam koosia. Bεen yibere be, ba koo na bu sinø mi, kpa biti yu bu mwa.

33 Kon de bu bεε tabu wəri kpa i yarina i da tem tukumə. Kpa bεen wusu su ko bansu.

34-35 Saa yè səo i ko i n wāa tem tukum mi, bεen tem mε, mu koo wēra, wēra bi i n̄ daa mu wēere.

36 Be ba koo tiara ba n wāa yibereban temə, kon de bu nuki sankira. Baa wuru kokosun damu, ga koo de bu duka yakurawa. Ba koo yakurawa nge be ba yibereba wa ba tabu yānu nəni ba ka bu naa gire. Ba koo wərukuwa baa goo ù kun bu naa swīi.

37 Ba koo wərakinawa nge be ba goonamə tabu səo ka takobi. Ba n̄ kpē bu yəra bu ben yibereba ma.

38 Ba koo gbiwa bwese tukunun suunu səo. Kpa yibereba bu bu kam koosia.

39 Be ba koo tiara yibereban tem mi, ba koo woorawa ka nuku sankiranu ben toranun sō ka ben baababaginun sō.

Gusuno u koo win arukawani

yaaya

40 Isireli be ba tiara, ba koo ben toranu tuuba ko ka ben baababaginu ni ba kua nε, Yinni Gusunən wuswaaø ka sere seesi bi ba man seesi.

41 Ba koo gia ma nena na bu seesi ma na ka bu da tem tukumə ben yibereban mi. Saa ye səora ba koo tii kawa ben naane sarirun sō kpa bu gia ma nena na bu seeyasiamə ben toranun sō.

42 Saa ye səo, kon nən arukawaniba yaaya ye na bəkua ka ben baababa. Bera Aburahamu ka Isaki ka Yakəbu. Kon maa nən nɔɔ mwəeru yaaya te na kua ben tem sō.

43 Ben biru, tem mε, mu koo wēra. Saa ye səora ba koo seeyasiabu wa yēn sō ba nən woodaba deri.

44 Adama baa bə n wāa tem tukumə ben yibereban mi, na n̄ bu derimə mam mam. Na n̄

bu biru kisimō, na ñ maa bu kpeerasiamō. Na ñ nēn arukawani ye kusiamō. Domi na sāawa Gusunō ben Yinni.

⁴⁵ Ben arufaanin sō kon arukawani ye yaaya ye na ka ben baababa bōkua mi, ye ya dera na bu yara Egibitin di bwesenu kpuron nōni biru, ma na kua ben Yinni. Nēna Yinni Gusunō.

⁴⁶ Wooda ka sōosi niniwā Yinni Gusunō u Mōwisi wē Sinain guurō u ka Isireliba sō.

27

Nōo mwēenun yibiabu

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōowā u nēe,

² a Isireliba wooda yeni sōowā a nēe, goo ù n nōo mwēeru kua u nēe, u koo nē, Yinni Gusunō tōnu kē, u koo kpī u gobi kōsia tōnu win ayero nge mēni u ka win nōo mwēeru yibia.

³ Saa tōn durō wi u wōo yēndu mōn di n ka da wōo watagii, sii geesun gobi weeraakura u koo kōsia nge mē ba ra sāa yerun gobi kōsi.

⁴ N n tōn kurōn na, sii geesun gobi tēna.

⁵ Tōn durō wi u mō wōo nōobu n ka da wōo yēndugii, sii geesun gobi yēnda u koo kōsia. N n maa tōn kurōn na, sii geesun gobi wōkuru.

⁶ Saa tōn durō suru tiagii sere n ka da wōo nōobugii, sii geesun gobi nōobuwā u koo kōsia. N n maa tōn kurōn na, sii geesun gobi itawa u koo kōsia.

⁷ Goo ù n maa wōo wata mō ñ kun mē ù n kere mē, sii geesun gobi wōkura nōobuwā u koo kōsia. N n maa tōn kurōn na, sii geesun gobi wōkura u koo kōsia.

⁸ Goo ù n sāa sāaro too, ma u ñ kpē u kōsia mē ba gerua, ba koo ka yēro dawa yāku kowon mi, kpa

yāku kowo wi, u nùn sō mèn nōo u koo kōsia nge mē
win waara nē.

⁹ Goo ù n nē, Yinni Gusunō nōo mwēeru kua mā
u koo man yaa saberu kē te ba ra ka yākuru ko, yaa
sabe te, ta ko n sāawa nēgiru.

¹⁰ Ba n̄ ka tu garu kōsinamō te ta kun wā. Baa tā
kun maa wā, ba n̄ ka tu garu kōsinamō te ta wā. Ka
mē, bà n maa ka tu kōsina, ni yiru kpuro nu ko n
sāawa nēginu.

¹¹ Goo ù n ka yaa saberu nā te ba ku ra ka yākuru
ko, ba koo ka tu dawa yāku kowon mi.

¹² Kpa yāku kowo u tu mēeri u ten geeru burā.

¹³ Wi u ka yaa sabe te na, mā u kī u tu yakia, gee
te yāku kowo u nùn bure, tera u koo kōsia. Kpa u
maa gee ten bōnu nōobun tia sosi.

¹⁴ Goo ù n win diru Yinni Gusunō kā, yāku
kowowa u koo da u tu mēeri kpa u ten geerun saka
gere. Gee te u gerua mi, tera ba koo ka sōmburu ko.

¹⁵ Adama ù n kī u win dii te yakia, u koo gina gee
te yāku kowo u burā mi kōsiawa kpa u ten wällō
bōnu nōobusen tia sosi dii te, tu sere maa ko wigiru.

¹⁶ Goo ù n maa win gberu Yinni Gusunō wē,
ba koo ten geeru burawa. Dīa ni ba koo duuren
kpāara ba koo mēeri. Nge tē bà n dīa ni ba mā
ōosu duura, mā nu kilo gooba wunōbu (300) kua,
sii geesun gobi weeraakura ba koo kōsia.

¹⁷ N n sāan na yakiabun tō bakarun diya u gbee
te wē, ten gobi kpurowa u koo kōsia.

¹⁸ U n gbee te Yinni Gusunō wē yakiabun tō
bakarun biru, yāku kowo u koo ten gobi kawawa.
U koo wō si su tie sere yakiabun tō bakaru tu ka
turin gobi kōsiawa.

19 Yēro ù n kī u win gbee te yakia, u koo kəsiawā ye ba burā mi, kpa u yen bənu nəobun tia sosi gbee te, tu sere maa ko wigiru.

20 U kun tu yacie, ma ba tu goo dōre, u n̄ maa kp̄e u tu yakia win tii.

21 Yakiabun tōo bakaru tā n tunuma, ta koo kowa Yinni Gusunəgiru. Yāku kowoba ba ko n tu məsere ka baadommao.

22 Goo ù n Yinni Gusunə gberu wē te u dwa, n n̄ mə te u tubi di,

23 yāku kowowa u koo tu məeri kpa u ten geeru burā. U koo w̄su gariwa si su tie yakiabun tōo bakaru tu ka turi. Wōo si kpuron gobiya u koo gere kpa gobi yi, yi ko Yinni Gusunəgii.

24 Adama yakiabun tōo bakaru tā n tunuma, gbee te, ta ko n sāawa wi u raa nūn tu dōregiru.

25 Ba koo gāanu kpuron geeru burāwa nge mə ba ra sāa yerun gobi kəsi. N deema gobi yin tian bunum mu ra n sāawa garamu wəkuru.

Kēe bwese bweseaka

26 Goo u ku raa win yaa saberun buu gbiikuu Yinni Gusunə kē. Domi ga sāawa Yinni Gusunəguu kō yēn sō ga sāa buu gbiikuu. Baa n̄ n yāarun na n̄ kun mə ketē, ga sāawa Yinni Gusunəguu.

27 Gà n maa sāan na sabe te ba ku ra ka yākuru kon buu gbiikuu, wi u ka tu na u koo kp̄i u tu yakia ù n gee te yāku kowo u nūn bure kəsia kpa u maa ten bənu nəobun tia sosi. U n kpana u tu yakia, yāku kowo u koo kp̄i u tu goo dōre nge mə u ten geeru bure.

28 Gāa ni ba Yinni Gusunə kā sere ka baadommao, aa tənuwa? N kun mə yaa sabera? N kun mə gbee te u tubi diwa? Gāa ni ba gəsa ba yi Yinni Gusunən

sõ gesi, n ñ maa koorɔ u nu yakia ñ kun mε u nu dɔra. Nu ko n sāawa Yinni Gusunɔginu sere ka baqdommaɔ.

²⁹ Baa ñ n tənun na n ñ koorɔ u nùn yakia. Ba koo yẽro gowa.

³⁰ I ko i n da Yinni Gusunɔ bεen gberun dīanun suba wəkuru sɔɔ tia yiyyewa sere ka dāa marumɔ.

³¹ Goo ù n kĩ u ye yakia, u koo yen gee te kəsiawa kpɔ u maa yen bənu nɔəbun tia sosi.

³² Meyə maa yaa sabenu sɔɔ. Yāara? Kεtεwa? Boowa? Sabe ni ba kpare gesi, wəkuru baateren wəllɔ Yinni Gusunɔ u teeru mɔ.

³³ Wi u sabe ni mɔ, u ñ koo gɔsi te ta wã ñ kun mε te ta kun wã. U ñ maa ka tu garu kɔsinamɔ. Baa ù n ka tu garu kɔsina, ni yiru kpuro nu ko n sāawa Yinni Gusunɔginu. N ñ koorɔ bu nu yakia.

³⁴ Wooda yenibara Yinni Gusunɔ u Məwisi wẽ Isirelibən sɔ̄ Sinain guurɔ.

**Luda yā takada kū Bisā yāo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisā (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3